Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2025 rok

WFOŚiGW w Katowicach

Zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej nr 50/2026
z dnia 21.04.2026 roku

SPIS SKRÓTÓW 1
I. WPROWADZENIE 2
II. PLAN DZIAŁALNOŚCI NA 2025 ROK 5
1. PLAN FINANSOWY NA 2025 ROK 5
1.1. PRZYCHODY 5
1.2. KOSZTY 7
2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH 9
III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU 13
1. RADA NADZORCZA 13
2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU 15
3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI 18
3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ 18
3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU 20
IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 24
1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014–2020 24
1.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014–2020 24
1.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014–2020 25
2. REALIZACJA „PROJEKTU DORADZTWA ENERGETYCZNEGO" 25
V. PROGRAMY PRIOTYTETOWE REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ 28
1. PROGRAM PRIORYTETOWY „CZYSTE POWIETRZE" 28
2. PROGRAM PRIORYTETOWY „OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 3) MODERNIZACJA ENERGETYCZNA BUDYNKÓW OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH" 31
3. PROGRAM PRIORYTETOWY „OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 1) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPECJALISTYCZNEGO SPRZĘTU WYKORZYSTYWANEGO W AKCJACH RATOWNICZYCH" 32
4. PROGRAM PRIORYTETOWY „OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST. CZĘŚĆ 2)" 33
5. PROGRAM PRIORYTETOWY„MOJA WODA" 33
6. PROGRAM PRIORYTETOWY „AGROENERGIA CZĘŚĆ 1) MIKROINSTALACJE, POMPY CIEPŁA I TOWARZYSZĄCE MAGAZYNY ENERGII" 34
7. PROGRAM PRIORYTETOWY „CIEPŁE MIESZKANIE" 34
8. PROGRAM PRIORYTETOWY „ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU CZĘŚĆ 2) USUWANIE SKUTKÓW POWODZI 2024 R." 35
VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2025 ROKU 36
1. BILANS 36
2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT 37
VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ 39
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW 39
2. WYPŁATY ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU, NARODOWEGO FUNDUSZU, FEnIKS ORAZ W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 41
3. FORMY FINANSOWANIA 45

3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE ... 45
3.1.1. Dotacje i przekazanie środków ... 46
3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek ... 47
3.1.3. Nagrody za działalność ... 47
3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE ... 48
4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI ... 48
5. POMOC PUBLICZNA ... 49
6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE ... 50
VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ ... 51
1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ ... 51
2. ZAWARTE UMOWY ... 52
2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK ... 52
2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK ... 53
2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH ... 53
IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2025 ROKU ... 54
1. OCHRONA ATMOSFERY ... 54
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI ... 55
3. OCHRONA PRZYRODY ... 55
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA ... 57
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA ... 58
6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM I ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA ... 58
7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE ... 58
8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA ... 59
X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2025 ROKU ... 69
1. OCHRONA ATMOSFERY ... 69
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI ... 69
3. OCHRONA PRZYRODY ... 70
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA ... 71
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA ... 73
XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW ... 74
XII. SPIS TABEL ... 78
XIII. SPIS RYSUNKÓW ... 79
XIV. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW ... 80

SPIS SKRÓTÓW

FEnIKS	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027
Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
KPO	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności
Narodowy Fundusz	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Plan działalności	Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Plan finansowy	Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Rada Nadzorcza	Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
s.r.w.	Stopa redyskonta weksli
Zasady	Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zarząd	Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

I. WPROWADZENIE

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznaczają: ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Jako samorządowa osoba prawna Fundusz skutecznie pełnił rolę finansowego instrumentu realizacji polityki ekologicznej państwa w połączeniu ze spełnieniem oczekiwań regionalnej społeczności. Fundusz realizował swoją misję, uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym, regionalnym, a także ponadregionalnym.

Celem generalnym Funduszu jest zapewnienie systematycznej i trwałej poprawy stanu środowiska w województwie śląskim oraz zachowanie i przywracanie na jego obszarze terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Wyznaczone w Strategii zadania dla poszczególnych celów operacyjnych znalazły uszczegółowienie w Planie działalności, który precyzyjnie i odpowiednio do aktualnej sytuacji prawnej oraz finansowej identyfikował działania Funduszu. Jasno określone cele Funduszu oraz przejrzyste zasady finansowania zachęcały samorządy i inwestorów do podejmowania działań poprawiających jakość środowiska w regionie. W Sprawozdaniu z działalności Funduszu dokonany został przegląd realizowanych w 2025 roku działań i priorytetów oraz poziom osiągnięcia wskaźników finansowych i ekologicznych będący elementem monitoringu wdrażania Strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i Rozporządzenia w sprawie Europejskiego Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundusz w 2025 roku wspierał działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ochrony środowiska państwa i województwa poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć realizujących cele długookresowe i krótkookresowe zapisane w wojewódzkim programie ochrony środowiska oraz zapewniających absorpcję środków unijnych dla osiągnięcia w województwie śląskim stanu środowiska wynikającego z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W ramach wspierania działań osób fizycznych w zakresie ograniczenia niskiej emisji na terenie województwa śląskiego Fundusz realizował Program Priorytetowy „Czyste Powietrze", Program Priorytetowy „Agroenergia Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii", jak również Program Priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie" (wsparcie osób fizycznych w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych). W zakresie dotyczącym ochrony zasobów wody Fundusz realizował Program Priorytetowy „Moja Woda" uwzględniający zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz Program „Przydomowa oczyszczalnia" na realizację zadań polegających na zakupie i montażu przydomowych oczyszczalni ścieków.

W 2025 roku w zakresie wykonywania zadań wynikających z realizacji Programów Priorytetowych zawarte zostały umowy ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz oraz środków Unii Europejskiej w wysokości 408 979 tys. zł.

Fundusz w 2025 roku nadal uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2014–2020. Pomimo formalnego

zakończenia programu w 2025 roku podpisano 4 aneksy do umów o dofinansowanie. Spośród umów zawartych w latach poprzednich, w 2025 roku żadna umowa nie została wypowiedziana. Kwalifikowalność wydatków w projektach realizowanych przez Beneficjentów zakończyła się 31 grudnia 2023 roku, więc w roku 2025 nie odbywały się już konkursy i nie mogły być kontraktowane nowe środki. W 2025 roku Fundusz koncentrował się na rozliczaniu i zamykaniu ostatnich projektów. Trwały działania z obszaru kontroli trwałości projektów i sprawozdawczości.

Ze środków własnych Funduszu w 2025 roku udzielono dofinansowania z tytułu zawartych umów na kwotę 339 725 tys. zł.

Rysunek 1 Łączna pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w latach 2023-2025 z tytułu zawartych umów [w tys. zł]

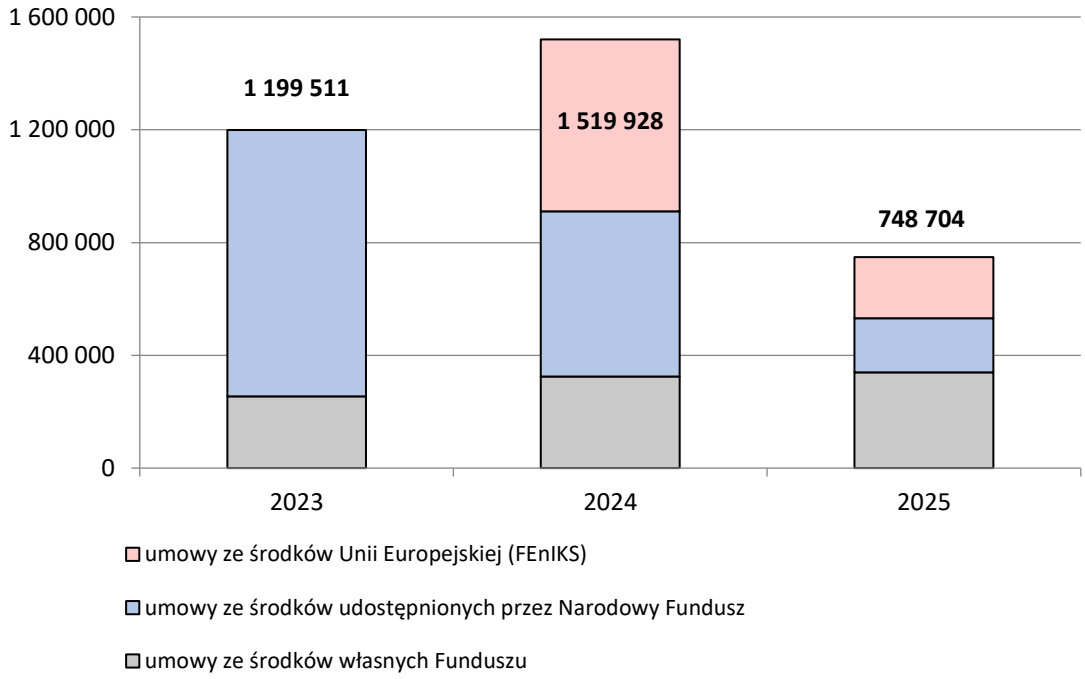

W 2025 roku dofinansowanie zadań przez Fundusz odbywało się na warunkach preferencyjnych w odniesieniu do: udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, wysokości oprocentowania i okresu spłaty pożyczek oraz wysokości umorzeń.

Kapitał Funduszu, zgromadzony na przestrzeni lat, umożliwia stałe finansowanie działań na rzecz ochrony środowiska. Odpowiednia równowaga między pożyczkami (dofinansowanie zwrotne) a dotacjami (bezzwrotne wsparcie) pozwala na efektywne zarządzanie środkami. Doświadczenie, stabilne przychody, jasne i przyjazne procedury oraz odpowiednio przygotowana kadra pracownicza - to wszystko stanowi podstawę wiarygodności i stabilności działania Funduszu.

Fundusz udzielał dofinansowania zgodnie z:

- Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2025 rok;
- Zasadami udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach;
- Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W 2025 roku Fundusz działał w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska, ustawę o finansach publicznych oraz wytyczne zawarte w następujących dokumentach programowych:

- Polityce ekologicznej państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Polityce Surowcowej Państwa 2050;
- Krajowym Planie na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021–2030;
- Polskiej strategii wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 roku;
- Polityce energetycznej Polski do 2040 roku;
- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032;
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy;
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”;
- Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Województwa Śląskiego;
- Programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego;
- Strategii działania Funduszu na lata 2025-2028;
- Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028;
- Krajowym planie gospodarki odpadami 2028;
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020;
- Programie Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027;
- Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego;
- Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032;
- Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego;
- Polityce gospodarki niskoemisyjnej dla Województwa Śląskiego. Regionalnej polityce energetycznej do roku 2030;
- Uchwale nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw;
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030;
- Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FEnIKS).

II. PLAN DZIAŁALNOŚCI NA 2025 ROK

Plan działalności na 2025 rok został opracowany w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 164/2024 z dnia 26 listopada 2024 roku. W trakcie roku plan był zmieniany uchwałami Rady Nadzorczej: nr 192/2024 z dnia 20 grudnia 2024 roku, nr 81/2025 z dnia 27 czerwca 2025 roku oraz nr 118/2025 z dnia 31 października 2025 roku. Zmiany w Planie działalności na 2025 rok dotyczyły zarówno planu finansowego stanowiącego załącznik do planu działalności, jak i zmian kwot w poszczególnych kierunkach wydatkowania środków finansowych na 2025 rok.

1. PLAN FINANSOWY NA 2025 ROK

Roczny Plan Finansowy na 2025 rok został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z uwzględnieniem założeń przyjętych w Strategii działania Funduszu na lata 2025-2028 oraz aktualnej sytuacji finansowej Funduszu.

Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz koszty działalności. Wykonanie Planu finansowego za 2025 rok przedstawia się następująco:

Stan funduszu na początek 2025 roku wyniósł: 1 355 978 tys. zł

podstawowymi składnikami majątku były:

- należności z tytułu udzielonych pożyczek 942 790 tys. zł
- udziały i akcje 15 036 tys. zł
- środki pieniężne 555 645 tys. zł
- zobowiązania -164 659 tys. zł

1.1. PRZYCHODY

Przychody Funduszu w roku 2025 przedstawiają się następująco:

Tabela 1 Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2025 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	83 800	84 452
2	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	22 569	22 569
3	Przychody finansowe	69 500	68 536
4	Środki otrzymane z Unii Europejskiej (FEnIKS)	661 396	248 029
5	Pozostałe przychody	16 839	19 135
Razem		**854 104**	**442 721**

Rysunek 2 Plan i wykonanie przychodów Funduszu za 2025 rok [w tys. zł]

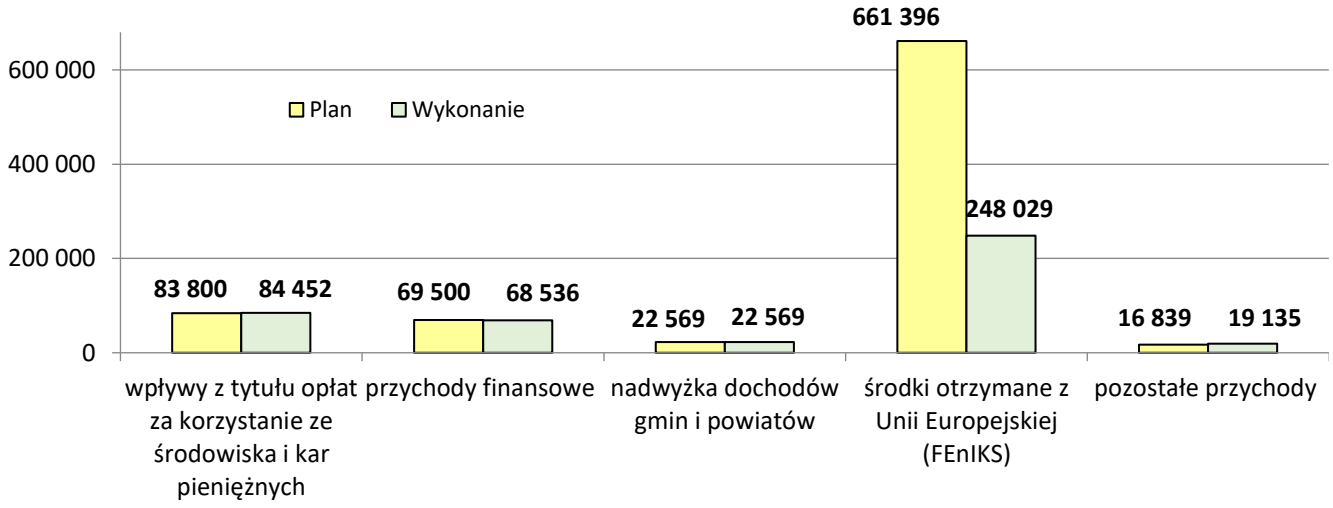

Przychody Funduszu w 2025 roku wyniosły 442 721 tys. zł i stanowiły 52% w stosunku do planowanych przychodów. Niski wskaźnik wykonania wynika z zakresu środków otrzymanych z Unii Europejskiej i nie ma negatywnego wpływu na działalność Funduszu. W 2024 roku Fundusz przystąpił do realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" w ramach projektu grantowego Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 – Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności: Działanie FENX.01.01. Efektywność energetyczna zwanego dalej FEnIKS. Umowa FEnIKS przewiduje dofinansowanie w kwocie do 769 767 tys. zł, w tym 719 308 tys. zł na finansowanie grantów przekazywanych beneficjentom końcowym, które w 100% stanowią koszt kwalifikowany projektu. Specyficzną cechą Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" jest możliwość rozliczenia poniesionych kosztów przez beneficjenta końcowego i złożenia wniosku o płatność już w dacie zawarcia umowy, która przewiduje 30-dniowy termin płatności poprawnie rozliczonych kwot. W konsekwencji Roczny Plan Finansowy Funduszu musi przewidywać plan wydatków odpowiedni do planu zawierania umów z beneficjentami programu (zaciągania zobowiązań). Jednocześnie jednak beneficjenci programu składają wnioski o płatność w granicach czasowych przewidzianych w Programie (beneficjent ma 90 dni na złożenie wniosku o płatność od upływu terminu na realizację przedsięwzięcia, który maksymalnie wynosi 36 miesięcy), co determinuje realizację kosztów kwalifikowanych po stronie Funduszu i tym samym przychodów wykazywanych w planie pod pozycją *Środki otrzymane z Unii Europejskiej*. Faktyczne wykonanie tej pozycji w 2025 roku wyniosło 248 029 tys. zł.

Kolejną pozycję stanowiły *przychody z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* – 84 452 tys. zł (101% planu). Wysokość przychodów z tego tytułu była wyższa o 16 827 tys. zł w porównaniu z rokiem poprzednim.

Przychody finansowe stanowiły kolejną pozycję w przychodach ogółem Funduszu. W 2025 roku wyniosły one 68 536 tys. zł (99% planu). Składały się na nie przychody z tytułu:

- oprocentowania udzielonych pożyczek – 46 182 tys. zł;
- oprocentowania wolnych środków;
- pozostałych przychodów.

W 2025 roku Fundusz uzyskał przychody *z nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar* pieniężnych w wysokości 22 569 tys. zł. Nadwyżkę przekazały Gminy: Knurów, Poczesna oraz Jastrzębie-Zdrój.

Pozostałe przychody wyniosły w 2025 roku 19 135 tys. zł, tj. o 16 323 tys. zł więcej niż w roku 2024. Na tę kwotę składały się uzyskane z Narodowego Funduszu przychody z przeznaczeniem na pokrycie kosztów obsługi zadań ponoszonych przez Fundusz, związanych z realizacją przedsięwzięć dofinansowanych w formie dotacji w ramach wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Przychody w tym zakresie wyniosły 13 702 tys. zł. Dodatkowo kwota pozostałych przychodów obejmowała między innymi zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń pożyczek, refundację wydatków Funduszu związanych z realizacją projektu pn. „Projekt Doradztwa Energetycznego" oraz przychody z tytułu pokrycia kosztów działań realizowanych przez Fundusz w roli operatora przy wdrażaniu Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze".

1.2. KOSZTY

Koszty Funduszu w roku 2025 przedstawiają się następująco:

Tabela 2 Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2025 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1	Dotacje, w tym finansowane ze środków Unii Europejskiej (FEnIKS)	740 716	312 097
2	Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	26 755	24 060
3	Umorzenia pożyczek	35 000	34 754
4	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	610	564
5	Koszty działalności organów i biura	63 584	54 821
6	Koszty finansowe	2 410	1 465
7	Pozostałe koszty operacyjne	790	95
Razem		**869 865**	**427 856**

Koszty Funduszu w 2025 roku wyniosły 427 856 tys. zł, co stanowiło 49% w stosunku do wielkości planowanej. Podobnie jak po stronie przychodów elementem, który w istotny sposób wpłynął na poziom wykonania planu oraz porównanie do lat wcześniejszych była konieczność ujęcia w planie kosztów dotacji finansowanych z Unii Europejskiej w ramach FEnIKS. W dotacjach inwestycyjnych ujęte po stronie planu i wykonania zostały przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" finansowane z Programu FEnIKS. Po stronie planu zabezpieczona została kwota wynikająca z zawartej z Narodowym Funduszem umowy o dofinansowanie. Natomiast kosztem Funduszu w 2025 roku były tylko kwoty całkowicie rozliczone przez beneficjentów, które wyniosły w 2025 roku 245 154 tys. zł.

Poza dotacjami finansowanymi ze środków Unii Europejskiej, dotacje ze środków własnych Funduszu wyniosły w 2025 roku odpowiednio:

- dotacje na cele bieżące 27 035 tys. zł;
- dotacje na cele inwestycyjne 39 908 tys. zł.

W oparciu o zobowiązania z podpisanych umów, mające odzwierciedlenie w Listach zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2025 rok, kwota *środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa* wyniosła 24 060 tys. zł.

W 2025 roku kwota *umorzeń pożyczek* wyniosła 34 754 tys. zł i była wyższa o 8 512 tys. zł od poziomu udzielonych umorzeń w roku poprzednim.

Na *nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej* w 2025 roku przeznaczone zostały środki w wysokości 564 tys. zł.

W 2025 roku *koszty działalności organów i biura* Funduszu wyniosły 54 821 tys. zł. Są to przede wszystkim koszty wynagrodzeń i składek od nich naliczanych (42 907 tys. zł).

Koszty finansowe za 2025 rok wyniosły 1 465 tys. zł. Kwota ta obejmowała przede wszystkim odpis aktualizujący wartość akcji, które posiada Fundusz.

Pozostałe koszty operacyjne na koniec 2025 roku wyniosły 95 tys. zł i dotyczyły między innymi kosztów związanych z likwidacją Spółki „Ekofol II" S.A., kosztów sądowych od dochodzonych należności oraz pozostałych kosztów.

Rysunek 3 Plan i wykonanie kosztów Funduszu za 2025 rok [w tys. zł]

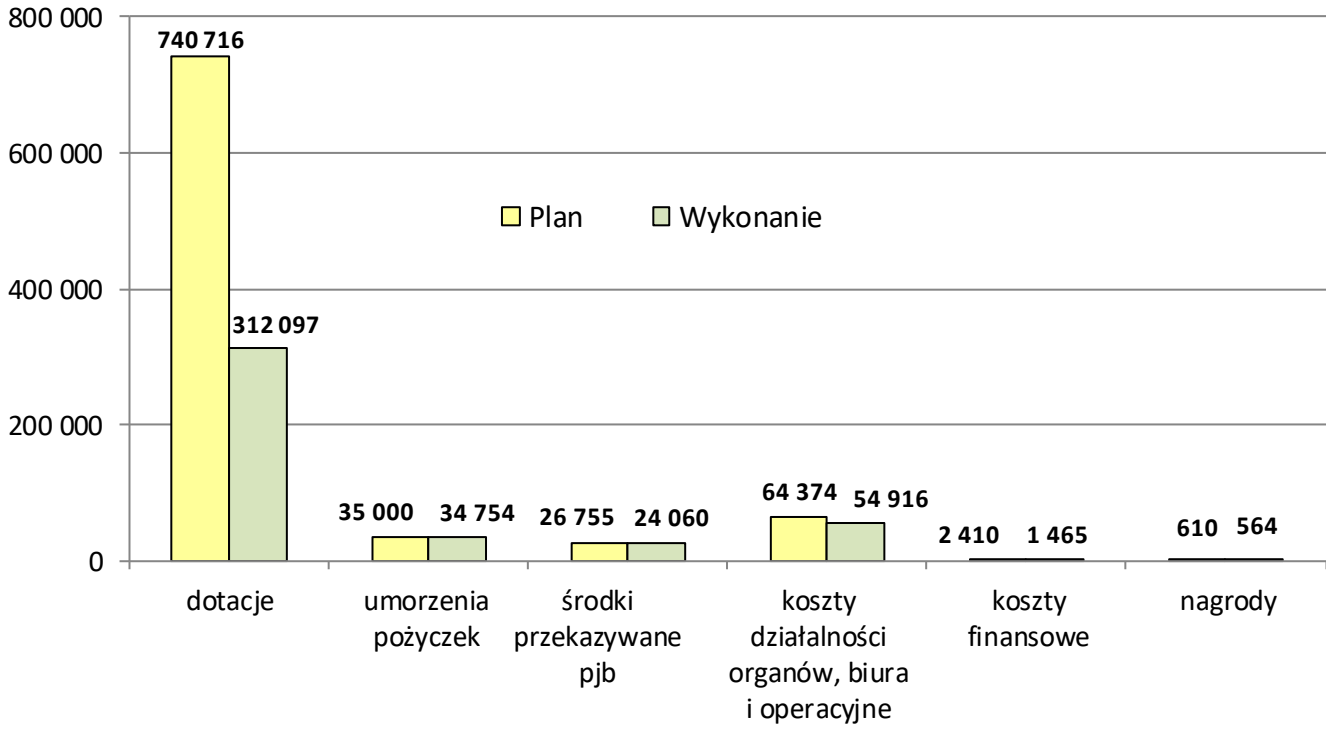

Stan funduszu na koniec 2025 roku wyniósł:	1 370 843 tys. zł
• należności z tytułu udzielonych pożyczek	967 519 tys. zł
• środki pieniężne	597 057 tys. zł
• udziały i akcje	13 572 tys. zł
• zobowiązania	-214 631 tys. zł

Stan środków pieniężnych na koniec 2025 roku był wyższy od planowanego o 248 474 tys. zł. Obejmował on także między innymi środki Narodowego Funduszu w wysokości 45 334 tys. zł, które zostały przekazane zaliczkowo do Funduszu na realizację Programów Priorytetowych „Czyste Powietrze", „Ciepłe Mieszkanie" oraz środki przekazane zaliczkowo w ramach Programu FEnIKS w wysokości 100 157 tys. zł. Zobowiązania z tytułu zawartych umów na dzień 31 grudnia 2025 roku do wypłaty w roku 2026 i latach kolejnych wynoszą 1 122 286 tys. zł.

Wydatki majątkowe własne Funduszu wyniosły w 2025 roku 1 171 tys. zł. Szczegóły dotyczące tego obszaru zostały szerzej opisane w rozdziale VII Sprawozdania z działalności.

Wydatki poniesione na zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku.

Sprawozdanie z wykonania Rocznego Planu Finansowego Funduszu za 2025 rok przedstawione jest w załączniku nr 1.

Konstrukcja planu finansowego, zgodna z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, nie pozwala na przedstawienie pełnego obrazu gospodarki finansowej Funduszu. Układ planu finansowego nie zawiera informacji odzwierciedlających istotną formę działalności Funduszu związaną z pożyczkowym finansowaniem ochrony środowiska, dlatego w rozdziale VII przedstawiono pełny obraz źródeł i wielkości środków finansowych pozostających w jego dyspozycji.

2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W Planie działalności na 2025 rok uwzględniony został podział wsparcia finansowego Funduszu w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na poszczególne kierunki ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Plan działalności sformułowany został zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wnioskodawców.

W ramach wspomagania działań na rzecz ochrony atmosfery zaplanowano dofinansowanie w wysokości 229 987 tys. zł. W tym zakresie w 2025 roku wypłacono środki w łącznej wysokości 159 133 tys. zł (69% planu).

Kontynuowane były działania realizowane przez gminy w zakresie obszarowych programów ograniczenia emisji. Kolejne gminy z terenu województwa śląskiego, a także przedsiębiorcy i inne podmioty uzyskały dofinansowanie na modernizację systemów grzewczych, modernizację oświetlenia, termoizolację obiektów, zarówno mieszkalnych jak i biurowych, hal produkcyjnych, obiektów użyteczności publicznej oraz zabudowę odnawialnych źródeł energii.

W 2025 roku udzielono także dofinansowania na przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków, w tym z zastosowaniem OZE, z terenu województwa śląskiego w ramach: Programu "Poprawa Jakości Powietrza w obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych w województwie śląskim" oraz Programu „OZE na start" wspierającego przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii (instalacji fotowoltaicznych) dla przedsiębiorców. Programy cieszyły się dużym zainteresowaniem. W 2025 roku kontynuowane były Programy: „Zamień piec na sieć", wspierający przedsięwzięcia polegające na zabudowie przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze oraz Program „EKO WSPÓLNOTA" wspierający przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków lub zabudowy źródła OZE.

W 2025 roku Fundusz udzielał także dofinansowania w ramach Programu „EKO REMIZA". Dofinansowano termomodernizację budynków użytkowanych przez ochotnicze straże pożarne na ich cele statutowe, w tym z zastosowaniem OZE.

Fundusz w 2025 roku kontynuował także swój udział w realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze", który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła. W 2025 roku wysokość wypłaconych dotacyjnych i pożyczkowych środków Funduszu wyniosła 123 tys. zł. Realizacja płatności w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" odbywała się w 2025 roku przede wszystkim ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz oraz ze środków Programu FEnIKS. Łącznie w 2025 roku wypłacono osobom fizycznym w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" kwotę 394 457 tys. zł.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi w 2025 roku zaplanowano kwotę 23 923 tys. zł. Wypłacone środki w wysokości 15 879 tys. zł (66% planu) wykorzystane zostały m.in.: na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwienia odpadów, w tym także odpadów niebezpiecznych oraz rewitalizację terenów poprzemysłowych i zdegradowanych. Realizowane zadania były zgodne z Planem gospodarki odpadami oraz Programem Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2025 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Ze środków własnych Fundusz finansował zadania związane z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, które były realizowane przez gminy województwa śląskiego, a których bezpośrednimi beneficjentami byli mieszkańcy województwa śląskiego. Ponadto Fundusz udzielał dofinansowania w ramach realizacji Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest w części dotyczącej unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest w gospodarstwach rolnych należących do beneficjentów Działania A1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Dotacje na ten cel w 100% stanowiły środki Narodowego Funduszu.

Na zadania z zakresu ochrony przyrody zaplanowano kwotę 9 658 tys. zł. W tym zakresie przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności na łączną kwotę 7 601 tys. zł (78,7% planu). Środki Funduszu przeznaczone zostały także na tworzenie na terenach ogólnodostępnych, stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, terenów zieleni przeznaczonych na potrzeby społeczne i edukacyjne. Program ukierunkowany był na finansowe wsparcie działań dotyczących zagospodarowania przestrzeni publicznej.

Na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej zaplanowano kwotę 16 659 tys. zł, uruchomiono środki w wysokości 15 832 tys. zł (95% planu). W ramach edukacji ekologicznej dofinansowano: wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

W zakresie ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej z zaplanowanego dofinansowania w wysokości 80 431 tys. zł wypłacono 73 708 tys. zł (92% planu). Polityka finansowa Funduszu w dziedzinie ochrony wód ukierunkowana została głównie na wspieranie przedsięwzięć

wynikających z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zobowiązań traktatowych, w pierwszej kolejności tych, w których zaangażowane były bezzwrotne środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej oraz realizację zadań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód.

W zakresie gospodarki wodnej Fundusz wspierał przedsięwzięcia mające na celu:

- efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, w szczególności poprzez minimalizację strat wody, zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa dostaw wody pitnej i dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia;
- podejmowanie działań mających na celu adaptację do zmian klimatu, w szczególności poprzez przeciwdziałanie suszy.

Fundusz w 2025 roku kontynuował także realizację Programu Priorytetowego „Moja Woda", którego celem jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej.

W zakresie zapobiegania poważnym awariom i zagrożeniom środowiska Fundusz z zaplanowanej kwoty 25 489 tys. zł wypłacił 24 719 tys. zł (97% planu). W 2025 roku Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem realizował ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych w zakresie dofinansowania zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych.

Ponadto w 2025 roku dofinansowano zadania związane z zakupem specjalistycznego sprzętu i wyposażenia dla jednostek ochotniczych straży pożarnych z terenu województwa śląskiego w ramach Programu „Bezpieczny Strażak" oraz z doposażeniem Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych działających w ramach jednostek ochotniczej straży pożarnej.

W związku z wystąpieniem w 2024 roku powodzi na terenie województwa śląskiego Fundusz kontynuował w 2025 roku wydatkowanie środków dotyczących Programu udzielania pomocy finansowej w usuwaniu skutków powodzi dla obszarów objętych stanem klęski żywiołowej w ramach szczególnych zasad dofinansowania oraz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Adaptacja do zmian klimatu. Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r."

Na dofinansowanie przedsięwzięć w pozostałych dziedzinach zaplanowano środki w łącznej wysokości 7 988 tys. zł. W 2025 roku wypłacone zostały z tego tytułu środki w łącznej wysokości 7 401 tys. zł (92,6% planu) na dofinansowanie zadań z zakresu:

- opracowań i ekspertyz, w tym na: opracowanie programów i systemów zarządzania środowiskowego, opracowanie strategii i programów wdrożeniowych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także opinie naukowe, opracowania i ekspertyzy;
- systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska;
- monitoringu środowiska, w tym na: wspieranie systemów kontrolnych i pomiarowych stanu środowiska oraz stworzenie systemu upowszechniania i udostępniania informacji o stanie środowiska;
- profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Ponadto w 2025 roku Fundusz współpracował z BOŚ S.A. w zakresie uruchomionej linii kredytowej. Na tę formę pomocy zaplanowano łącznie kwotę 10 000 tys. zł. Osoby fizyczne na zadania związane

z wymianą źródła ciepła czy termomodernizacją budynków mieszkalnych w 2025 roku otrzymały środki w wysokości 58 tys. zł.

Plan działalności na 2025 rok zakładał także udzielenie pożyczek na zachowanie płynności finansowej. Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 roku o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 wprowadzono między innymi zmiany w art. 411 ustawy Prawo ochrony środowiska, dotyczące dodatkowych możliwości udzielania pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej. Mając na uwadze powyższe Fundusz zaplanował, w ramach pożyczkowego finansowania ochrony środowiska, przeznaczyć w 2025 roku na ten cel łącznie budżet w wysokości 1 000 tys. zł. W związku z brakiem zainteresowania tą formą dofinansowania kwota ta nie została wykorzystana.

Realizacja planu w ramach kierunków wydatkowania środków finansowych Funduszu za 2025 rok przedstawiona jest w Załączniku nr 2.

III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU

1. RADA NADZORCZA

Do dnia 3 czerwca 2025 roku Rada Nadzorcza pracowała w następującym składzie:

Dominik Gajewski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu (Przewodniczący Rady Nadzorczej)
Mirosław Mazur	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego (Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)
Dawid Jarco	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu
Bronisław Karasek	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

Dnia 4 czerwca 2025 roku decyzją Ministra Klimatu i Środowiska na stanowisko Członka Rady Nadzorczej została powołana Pani Malwina Kamińska, wyznaczona przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Od 4 czerwca 2025 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

Dominik Gajewski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu (Przewodniczący Rady Nadzorczej)
Mirosław Mazur	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego (Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)
Malwina Kamińska	Wyznaczona przez Zarząd Narodowego Funduszu
Bronisław Karasek	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

Dnia 5 grudnia 2025 roku decyzją Ministra Klimatu i Środowiska na stanowisko Członka Rady Nadzorczej został powołany Pan Jacek Barcik, wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego. Od 5 grudnia 2025 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

Dominik Gajewski	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu *(Przewodniczący Rady Nadzorczej)*
Mirosław Mazur	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego *(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)*
Malwina Kamińska	Wyznaczona przez Zarząd Narodowego Funduszu
Bronisław Karasek	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Jacek Barcik	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

W 2025 roku odbyło się 9 stacjonarnych posiedzeń Rady Nadzorczej oraz 4 posiedzenia, na których zostały podjęte uchwały z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość (wideokonferencje). Łącznie podjęto 142 uchwały, w tym w sprawach dotyczących udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz w sprawach częściowego umorzenia udzielonych pożyczek.

Ponadto Rada Nadzorcza w 2025 roku rozpatrzyła i uchwaliła bądź zatwierdziła m.in.:

- Roczne Sprawozdanie Finansowe Funduszu za 2024 rok;
- Sprawozdanie z wykonania Rocznego Planu Finansowego za 2024 rok;
- Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2024 rok;
- przeznaczenie zysku Funduszu za 2024 rok na fundusz rezerwowy;
- korektę Planu Finansowego na 2025 rok oraz Roczny Plan Finansowy na 2026 rok;
- korektę Planu działalności na 2025 rok oraz Plan działalności na 2026 rok;
- Regulamin Organizacyjny Biura Funduszu;
- Zasady wynagradzania pracowników Biura Funduszu;
- Zasady wynagradzania Członków Zarządu;
- Listę przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2026 rok;
- Zasady udzielania dofinansowania ze środków Funduszu;
- wzór umowy udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu Priorytetowego ,,Czyste Powietrze'' ze środków Funduszu Modernizacyjnego oraz wyraziła zgodę na podpisanie umowy;
- zalecenia dla Zarządu Funduszu w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi realizacji umów o dofinansowanie z prefinansowaniem w Programie Priorytetowym „Czyste Powietrze";
- upoważnienie Zarządu do podjęcia czynności technicznych mających na celu przygotowanie i przeprowadzenie postępowania na wybór firmy audytorskiej do badania sprawozdań finansowych Funduszu za lata 2025-2026;
- dokonanie wyboru oferty najkorzystniejszej spośród ofert złożonych w postępowaniu na „Wybór firmy audytorskiej do badania sprawozdań finansowych za lata 2025-2026 w Funduszu";
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu „Poprawa Jakości Powietrza w obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych w województwie śląskim";
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu „OZE na start";
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji „Zamień piec na sieć" wspierającego zabudowę przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze;
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu „EKO WSPÓLNOTA" finansowanego ze środków Funduszu;
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu „EKO REMIZA" finansowanego ze środków Funduszu;
- Szczególne zasady dofinansowania zadań w zakresie doposażenia i zapewnienia gotowości Młodzieżowym Drużynom Pożarniczym – Program MDP;

- Szczególne zasady dofinansowania w ramach Programu gospodarki ściekowej na terenach poza aglomeracją;
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu „Przydomowa oczyszczalnia lub podłączenie do kanalizacji";
- Szczególne zasady dofinansowania w celu realizacji Programu Bezpieczny Strażak finansowanego ze środków Funduszu;
- Szczególne warunki dofinansowania inwestycji z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz działań związanych z selektywną zbiórką odpadów komunalnych" - edycja II;
- Szczególne zasady dofinansowania w ramach Programu pn.: „Błękitno – zielona Infrastruktura" III edycja;
- Szczególne zasady dofinansowania w ramach Programu gospodarki ściekowej na terenach aglomeracji poniżej 15.000 RLM.

Rada Nadzorcza pełniła bieżący nadzór nad działalnością Funduszu, ściśle współpracując z Zarządem. W ustawowym terminie uchwały Rady Nadzorczej przekazywane były Wojewodzie Śląskiemu jako organowi nadzoru. W 2025 roku organ nadzoru nie stwierdził nieważności żadnej z podjętych uchwał.

2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

W 2025 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Mateusz Pindel	Prezes Zarządu
Iwona Gejdel-Targosz	Zastępca Prezesa Zarządu

W 2025 roku Zarząd odbył 65 posiedzeń w formie stacjonarnej i podjął 2 171 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zmian warunków dofinansowania oraz w sprawach organizacyjnych.

W zakresie wypełniania zadań bieżących prace Zarządu w 2025 roku koncentrowały się przede wszystkim na:

- rozpatrywaniu wniosków i podejmowaniu uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 1 173 412,80 zł (tj. 0,5% przychodów Funduszu uzyskanych w 2024 roku zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska) oraz podejmowaniu uchwał w sprawie przedłożenia do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę;
- przedkładaniu Radzie Nadzorczej wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek powyżej kwoty 1 173 412,80 zł;
- zawieraniu umów pożyczek i dotacji (z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla pożyczek);
- kontroli realizacji umów, rozliczaniu rat pożyczek i zakończonych inwestycji;
- wykonywaniu zadań wynikających z realizacji przez Fundusz następujących Programów Priorytetowych Narodowego Funduszu:
  - „Czyste Powietrze";
  - „Ciepłe Mieszkanie";
  - „Moja Woda";

- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych”;
- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. Część 3) Modernizacja energetyczna budynków OSP”;
- „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest. Część 2) Przedsięwzięcia w zakresie zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest realizowane w gospodarstwach rolnych”;
- „Adaptacja do zmian klimatu. Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r.”;
- „Agroenergia. Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”;

- realizacji zadań wynikających z ustalenia:
  - Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu Funduszu pn.: „Zielono-niebieska infrastruktura”;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu Funduszu pn.: „Błękitno-zielona Infrastruktura”;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu Funduszu pn.: „Błękitno-zielona Infrastruktura” – III edycja;
  - Szczególnych warunków dofinansowania inwestycji z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz działań związanych z selektywną zbiórką odpadów komunalnych;
  - Szczególnych zasad finansowania w ramach usuwania „porzuconych odpadów”;
  - Szczególnych zasad dofinansowania zadań w zakresie doposażenia i zapewnienia gotowości Młodzieżowym Drużynom Pożarniczym (MDP);
  - Programu udzielania pomocy finansowej w usuwaniu skutków powodzi dla obszarów objętych stanem klęski żywiołowej w ramach szczególnych zasad dofinansowania;
  - Szczególnych zasad dofinansowania pn. „Program Przydomowa oczyszczalnia”;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „Przydomowa oczyszczalnia lub podłączenie do kanalizacji”;
  - Szczególnych zasad dofinansowania zadań w zakresie doposażenia i zapewnienia gotowości Ochotniczych Straży Pożarnych w ramach Programu „Bezpieczny Strażak”;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu gospodarki ściekowej na terenach poza aglomeracją;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w ramach Programu gospodarki ściekowej na terenach aglomeracji poniżej 15.000 RLM;
  - Szczególnych zasad dofinansowania Programu „50 kW na start” wspierającego przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii dla średnich, małych i mikro przedsiębiorców;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „Zamień piec na sieć” wspierającego zabudowę przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „OZE na start” dofinansowanego ze środków Funduszu;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „EKO WSPÓLNOTA” finansowanego ze środków Funduszu;

  - Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „EKO REMIZA" finansowanego ze środków Funduszu;
  - Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu „Poprawa Jakości Powietrza w obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych w województwie śląskim" dofinansowywanego ze środków Funduszu;
- udziale Funduszu w „Projekcie Doradztwa Energetycznego";
- bieżącym gospodarowaniu środkami finansowymi Funduszu;
- doskonaleniu procedur w zakresie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej;
- opracowaniu Sprawozdania finansowego Funduszu za 2024 rok oraz Sprawozdania z działalności Funduszu za 2024 rok;
- przygotowaniu projektu Planu działalności na 2026 rok;
- przygotowaniu projektu Planu finansowego na 2026 rok;
- przyjęciu Planu działalności WFOŚiGW w Katowicach na 2026 rok w ramach kontroli zarządczej;
- prowadzeniu współpracy: z organami władzy samorządowej i rządowej, funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służbami ochrony środowiska oraz społecznymi organizacjami ekologicznymi;
- doskonaleniu zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego;
- zatwierdzeniu Deklaracji środowiskowej EMAS [Rozporządzenie (WE) Nr 1221/2009 – EMAS].

W 2025 roku na bieżąco doskonalona była organizacja pracy Biura, celem dostosowania jej do aktualnych potrzeb, także związanych z obsługą projektów w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027. Przeciętne zatrudnienie w 2025 roku wyniosło (w przeliczeniu na etaty) 257,3 etatów.

W Funduszu funkcjonuje (wdrożony w 2003 roku) zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskowego (ZSZ), zgodny z wymaganiami międzynarodowych norm: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 oraz europejskiego systemu ekozarządzania i audytu we wspólnocie (EMAS), obejmujący od 2015 roku także System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK – nakładka ISO 9001) według standardu Krajowej Izby Gospodarczej i Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji.

W 2025 roku poddano audytowi recertyfikacji działający w Funduszu ZSZ. Potwierdzeniem wdrożenia systemu i spełniania przez Fundusz wymagań ISO 9001 (w tym SPZK), ISO 14001 i EMAS jest uzyskanie certyfikatu wydanego przez niezależną jednostkę certyfikującą w zakresie: „Gromadzenia i gospodarowania środkami finansowymi, z ich przeznaczeniem na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych, poprawiających stan środowiska w województwie śląskim".

Fundusz poddał również weryfikacji „Deklarację Środowiskową EMAS WFOŚiGW w Katowicach". Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 13 sierpnia 2025 roku poinformował, że utrzymał Fundusz w rejestrze organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu EMAS, pod numerem PL 2.24-002-6.

Beneficjenci Funduszu dostrzegają jego efektywność i transparentność działania. Efekty pracy Funduszu znajdują społeczne uznanie. Fundusz jest postrzegany jako instytucja wspierająca poprawę warunków środowiska i w tym zakresie realizująca ważne zapotrzebowanie społeczności regionu.

W 2025 roku w Funduszu przeprowadzono cztery kontrole realizowane przez podmioty zewnętrzne. Kontrola Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie obejmowała tematykę prawidłowości i rzetelności obliczania składek ZUS. Dwie kontrole Izby Administracji Skarbowej w Katowicach dotyczyły audytu operacji oraz systemu zarządzania i kontroli w zakresie gospodarowania środkami z budżetu UE

w ramach POIS 2014–2020. Kontrola Narodowego Funduszu weryfikowała realizację umowy nr FENX.01.01-IW.01-0001/24 Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" w województwie śląskim.

W 2025 roku w Funduszu funkcjonowało stanowisko ds. kontroli wewnętrznej. Kontrole wewnętrzne były prowadzone na podstawie rocznego planu kontroli. W przypadku wystąpienia potrzeby, realizowane były także kontrole doraźne, mające na celu zbadanie bieżących zagadnień lub nieprawidłowości. W ramach działań kontrolnych w 2025 roku szczególną uwagę poświęcono terminowości realizacji zadań w poszczególnych zespołach oraz weryfikacji procedur związanych z zamówieniami publicznymi.

3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ

Fundusz współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie. Zarządowi Województwa przekazano Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2024 rok oraz inne sprawozdania i informacje.

Współpracowano na bieżąco z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, zwłaszcza z Departamentem Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych. Dofinansowano również zadania realizowane przez samorząd Województwa Śląskiego z zakresu edukacji ekologicznej, ochrony przyrody i zarządzania środowiskowego w regionie.

W 2025 roku odbyły się konsultacje nt. „Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach w 2026 roku". Propozycje przedsięwzięć do dofinansowania w ramach poszczególnych kierunków działalności Funduszu można było składać w lutym i marcu drogą elektroniczną.

Od 2018 roku Fundusz realizuje Program Priorytetowy „Czyste Powietrze". Program ulegał zmianom polegającym między innymi na umożliwieniu gminom udziału w procesie wdrażania Programu. W 2023 roku weszły w życie nowe porozumienia, w których zakres działań gminy został rozszerzony o możliwość wsparcia Beneficjentów w rozliczeniu przyznanego dofinansowania. 138 gmin podpisało w 2023 roku aneksy do porozumień, dodatkowo 2 gminy dołączyły do współpracy z Funduszem, podpisując nowe porozumienia oraz uruchomiając punkty przyjmowania wniosków. Oprócz gmin, które zdecydowały się na podpisanie porozumień z pakietem zachęt z 2023 roku, realizowane są zadania w ramach 6 porozumień zawartych z gminami w latach 2019–2021. Realizacja, zawartych z gminami, porozumień kontynuowana była w roku 2025. Obecnie w województwie śląskim aż 146 gmin uczestniczy w procesie realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Mając na uwadze dużą potrzebę odbudowy i termomodernizacji domów jednorodzinnych dotkniętych skutkami powodzi, która wystąpiła we wrześniu 2024 roku na terenie m.in. woj. śląskiego, została uruchomiona 12 grudnia 2024 roku odrębna część Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" dedykowana dla powodzian. We współrealizację przedmiotowej części Programu zaangażowane zostały gminy z terenów powodziowych posiadające zawarte porozumienia.

W ramach nowej odsłony Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" utworzono funkcję Operatorów, w ramach których 105 samorządów podpisało porozumienie i przystąpiło do współpracy. Gminy pełnią rolę operatorów programu, zapewniając beneficjentom bezpłatne wsparcie na każdym etapie inwestycji. Pomagają w wyborze wykonawcy i kontrolują realizację przedsięwzięcia. Jeżeli gmina nie podejmie się tej funkcji, jej rolę przejmuje Fundusz.

Rolą operatora jest prowadzenie beneficjentów z grup wniosków o podwyższonym i najwyższym dofinansowaniu i z prefinansowaniem od początku do końca, czyli wypłaty dotacji. Jest to realna pomoc dla beneficjentów potrzebujących dodatkowego wsparcia doradczego, zabezpiecza ich przed

procederem naciągania na niepotrzebne koszty. Zapewnia także poprawność wykonania całościowej inwestycji, w ramach której mieszkańcy otrzymują dofinansowanie.

Kontynuowano współpracę ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, która dotyczyła dofinansowania przedsięwzięć realizowanych przez Urząd Wojewódzki bądź jednostki podległe Wojewodzie Śląskiemu, w tym doposażenia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w sprzęt do usuwania skutków powodzi oraz przeciwdziałania skutkom poważnych awarii przemysłowych oraz katastrof chemicznych i ekologicznych.

W 2025 roku Fundusz uruchomił nabory wniosków w ramach programów i konkursów:

- „Poprawa Jakości Powietrza w obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych w województwie śląskim" - na przedsięwzięcia polegające na likwidacji źródła ciepła opalanego węglem oraz zabudowie pompy ciepła lub kotła na biomasę lub podłączenie do miejskiej sieci cieplnej; dodatkowo wraz z zabudową instalacji fotowoltaicznej, magazynów energii oraz układu sterowania i modernizacją instalacji c.o. i c.w.u., a także termoizolacji budynku na terenie województwa śląskiego;
- „Dofinansowanie zadań związanych z realizacją gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest" - wsparcie jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego, w których została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, planujących zadania związane z demontażem, zbieraniem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest, zgodnie z gminnym programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- „OZE na start" - na przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii dla przedsiębiorców;
- Doposażenie i zapewnienie gotowości Młodzieżowym Drużynom Pożarniczym (MDP) w ramach priorytetu NZ 2.1. - na zakup sprzętu i wyposażenia dla jednostek służb ratowniczych z terenu województwa śląskiego;
- „Bezpieczny strażak" - na zakup specjalistycznego sprzętu i wyposażenia dla jednostek służb ratowniczych z terenu województwa śląskiego;
- „Szczególne warunki dofinansowania inwestycji z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz działań związanych z selektywną zbiórką odpadów komunalnych" - na realizację zadań związanych z gospodarką odpadami;
- „Zielona Pracownia" - utworzenie pracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, chemiczno-fizycznych czy geologicznych w szkołach podstawowych oraz w szkołach średnich;
- „Ekopracownia pod chmurką" - utworzenie na terenie należącym do placówki oświatowej pracowni dedykowanej prowadzeniu zajęć dydaktycznych na świeżym powietrzu z zakresu przyrody, biologii, ekologii, geografii, geologii itp. w szkołach podstawowych oraz szkołach średnich;
- „Zielona Przestrzeń "- utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni;
- „Zamień piec na sieć" - wspierający zabudowę przyłącza dla budynków lub źródła OZE przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze;
- „EKO WSPÓLNOTA" - na przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków lub zabudowy źródła OZE;
- „EKO-WYDARZENIA" - na realizację przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych na terenie województwa śląskiego.

W 2025 roku Fundusz współpracował z Narodowym Funduszem oraz innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie:

- realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”;
- realizacji Programu Priorytetowego „Moja Woda”;
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych”;
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu Priorytetowego pn.: „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest. Część 2)”;
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu Priorytetowego „Agroenergia Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii”;
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu „Odbudowa ekosystemu i różnorodności biologicznej rzeki Odry”;
- realizacji Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Adaptacja do zmian klimatu. Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 roku”;
- doskonalenia procedur związanych z dofinansowaniem przedsięwzięć ekologicznych;
- wymiany informacji o złożonych wnioskach z terenu województwa śląskiego i zawartych umowach z Narodowym Funduszem.

Od stycznia 2025 roku Fundusz wraz z Partnerem Wiodącym – NFOŚiGW oraz 15 partnerami, wojewódzkimi funduszami realizuje Projekt Doradztwa Energetycznego – PDE 2.0, który jest kontynuacją realizowanego w latach 2016–2023 projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” w ramach POIiŚ 2014–2020 – zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 "Zmniejszenie emisyjności gospodarki". Umowa o Partnerstwie na rzecz realizacji Projektu Doradztwa Energetycznego (PDE 2.0) pomiędzy wszystkimi Partnerami została podpisana w grudniu 2024 roku. W okresie przejściowym Fundusz pracował na podstawie porozumienia zawartego 3 listopada 2023 roku pomiędzy Funduszem a Narodowym Funduszem. Z ramienia Funduszu w Projekcie uczestniczyło 6 osób, posiadających tytuł certyfikowanego Doradcy Energetycznego.

Fundusz współpracował z Ministerstwem Klimatu i Środowiska oraz Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej pełniąc funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020. Wsparcie było adresowane do gmin, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw ciepłowniczych i energetycznych. Szczegóły dotyczące tych obszarów działania Funduszu zostały opisane szerzej w rozdziale IV Sprawozdania z działalności.

3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU

Fundusz zorganizował jedenastą edycję konkursów na utworzenie szkolnych eko-pracowni: „Zielona pracownia_projekt’2025” i „Zielona pracownia`2025”. Adresatami były szkoły podstawowe i średnie z terenu województwa śląskiego („Zielona pracownia_projekt`2025”) oraz organy prowadzące placówki oświatowe („Zielona pracownia`2025”). W ramach Konkursu utworzono 85 pracowni. W kwietniu 2025 roku została ogłoszona trzecia edycja konkursu „Ekopracownia pod chmurką” skierowanego do organów prowadzących placówki oświatowe. W ramach konkursu zakwalifikowano do dofinansowania 113 Ekopracowni.

Fundusz po raz kolejny przyznał nagrody z okazji Dnia Ziemi – Zielone Czeki. Uroczystość połączona w ogłoszeniem wyników i wręczeniem nagród odbyła się w maju 2025 roku. Nagrody przyznano w 5 kategoriach: „Ekologiczna osobowość roku", „Ekosamorząd", „Inwestycja proekologiczna roku", „Ekofirma", a także „Programy i akcje na rzecz ochrony przyrody oraz edukacji ekologicznej". Przyznano również Nagrodę Specjalną.

Fundusz był organizatorem 5 Konferencji pn.: „Kierunek – zielona transformacja". Konferencje odbyły się w Kłobucku – 26 marca 2025 roku, Bielsko-Białej – 7 kwietnia 2025 roku, Brynku – 28 kwietnia 2025 roku, Skrbeńsku – 12 maja 2025 roku i Tychach – 15 maja 2025 roku. Spotkania miały na celu przybliżyć ofertę Funduszu oraz przeprowadzenie Konsultacji Listy Przedsięwzięć Priorytetowych na 2026 rok.

W 2025 roku Fundusz brał udział między innymi w Europejskim Kongresie Gospodarczym (EEC), Międzynarodowych Targach EXPO KATOWICE oraz 15. Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Pracownicy Funduszu uczestniczyli w licznych spotkaniach informacyjnych i konsultacyjnych z mieszkańcami, przedsiębiorcami, samorządami, uczelniami oraz udzielali się w mediach.

Fundusz obejmował swym patronatem odbywające się w województwie śląskim konferencje, seminaria i konkursy oraz inne wydarzenia poświęcone tematyce ochrony środowiska, a także ekologiczne targi i wystawy:

- XVII edycja Konkursu Energetycznego im. Prof. Jacka Malko „Wszystko zależy od energii!" – Fundacja Świadomi Klimatu;
- I Zawody Halowe Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych pn. „Niesiemy pomoc ludziom i ratujemy przyrodę" – Oddział Powiatowy w Tarnowskich Górach Związku Ochotniczych Straży Pożarnych;
- 24 edycja Konkursu Ekolaury Polskiej Izby Ekologii 2025 – Polska Izba Ekologii;
- XII edycja Interdyscyplinarnego Konkursu wiedzy o wodzie „WODA=ŻYCIE" – PWiK Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie;
- Recycling Fashion Day – Miasto Będzin;
- Konferencja nt. Przyszłości gospodarki odpadami i paliw alternatywnych: nowe regulacje i innowacje – Polska Izba Ekologii;
- XX Eko Wystawa – Gmina Pietrowice Wielkie;
- Piknik dla dzieci „Trenuj z Ligo" – Radio Katowice SA w likwidacji;
- Konferencja Recyklingu 2025 – Izba Pracodawców Recyklingu Opakowań EKOPAK;
- Konferencja pn. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój OZE – Polska Izba Ekologii;
- XIII Powiatowy Konkurs Ekologiczny dla Szkół Podstawowych 2025 – Zespół Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach;
- VIII edycja Przyrodniczej Olimpiady Przedszkolaka – Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6 w Rybniku, Przedszkole nr 18 w Rybniku;
- Strefa ECOMOBILNOŚCI podczas 38. Międzynarodowych Energetycznych Targach Bielskich ENERGETAB – Stowarzyszenie RazemBB;
- XXXIV Krajowa Wystawa Rolnicza – Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie;
- 45. Dni Otwarte Drzwi Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie – Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie;
- Business Meet Up 2025 pn. „Klimat dla biznesu. Biznes dla klimatu" – Zagłębiowska Izba Gospodarcza;

- Akcja sadzenia Dębów Pamięci w 80 gminach województwa śląskiego – Stowarzyszenie Pamięci Tragedii Śląskiej;
- Konkurs „Karmnik dla ptaków, budka dla owadów" – Przedszkole w Koziegłowach;
- Europejski Kongres Przemysłu i Energetyki INDUSTRY IN TRANSITION – Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach;
- Studia Podyplomowe pn. „Odnawialne Źródła Energii w procesach produkcyjnych i logistycznych" – Wydział Organizacji i Zarzadzania Politechniki Śląskiej;
- 38. Międzynarodowe Energetyczne Targi Bielskie ENERGETAB 2025 – ZIAD Bielsko-Biała S.A.;
- „Regionalne Spotkanie z Tradycją i Ekologią" oraz XVII Przegląd Zespołów Regionalnych Kół Gospodyń Wiejskich – Rejonowy Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Bielsku-Białej;
- Konkurs plastyczny pt. „Życie w Lesie" – Dom Pomocy Społecznej w Blachowni;
- „Bitwa Regionów – Dni Gminy Gilowice" – Gminny Ośrodek Kultury w Gilowicach;
- Konferencja pn. „Powódź w miastach. Co zrobić, gdy ulice zamieniają się w rzeki?" – Ekoenergia Silesia;
- V edycja Rajdu Trzech Prezydentów – Stowarzyszenie Harnasie na Trasie;
- Konferencja Naukowa „Żubr na Ziemi Pszczyńskiej – 160 lat" – Stowarzyszenie Miłośników Żubrów;
- VII edycja Międzynarodowej Konferencji EKON eco5.zero – Fundacja EKON;
- Konferencja „Woda cenniejsza niż złoto" – Polska Izba Ekologii;
- Konferencja pt. „Wody podziemne. Jak dbać o nasz ukryty skarb?" – Ekoenergia Silesia S.A.;
- Uroczystość wręczenia Sztandaru dla Zarządu Oddziału Miejskiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Zawierciu – Zarząd Oddziału Miejskiego Związku OSP RP w Zawierciu;
- Wydarzenie pn. „Czwarte Forum Efektywnego Zarządzania Energią" – TÜV NORD Polska;
- Konferencja pt. „Bezpieczeństwo oraz odporność cywilna i gospodarcza" – Okręgowa Izba Przemysłowo-Handlowa w Tychach;
- „Dzieło Świętego Mikołaja" – Stowarzyszenie Dzieło Świętego Mikołaja ;
- „Młodzieżowa Rzeczpospolita Debat – wojewódzki turniej debat oksfordzkich dla szkół średnich" – Krajowy Związek Młodzieży Wiejskiej;
- IX Mysłowicka Konferencja „OddychajMY świadomie" – Urząd Miasta Mysłowice;
- XVI edycja GIS Day – Światowy Dzień Systemów Informacji Geograficznej – Wydział Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Śląskiego;
- Konferencja klimatyczna dla młodzieży w ramach projektu EKOzmiany – Fundacja Wiedzy i Dialogu Społecznego AGERE AUDE;
- Konferencja CPS+ - Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Instytut Nauk Prawnych;
- „Mistrzostwa Polski Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych w Futsalu" – Fundacja „BYŁO SOBIE PRAWO.PL".

Fundusz regularnie przekazywał w mediach regionalnych i ogólnopolskich informacje o działaniach w zakresie wspierania przedsięwzięć proekologicznych oraz o formach udzielanej pomocy, a także o roli

i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska w regionie. Odbywało się to za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i internetu.

Fundusz prowadzi stronę internetową (www.wfosigw.katowice.pl) oraz profile na portalach społecznościowych:

- https://x.com/WFOSiGWKatowice;
- https://www.facebook.com/wfosigw.katowice;
- https://pl.linkedin.com/company/wojewódzki-fundusz-ochrony-środowiska-i-gospodarki-wodnej-w-katowicach;
- https://www.youtube.com/@YTWFOŚiGWKatowice

będące najczęstszym źródłem informacji o działalności Funduszu.

Na stronie internetowej znaleźć można informacje o:

- programach dla osób fizycznych np. „Czyste Powietrze", „Przydomowa oczyszczalnia";
- zasadach dofinansowania zadań proekologicznych;
- wzorach i wykazach dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania dotacji i pożyczek oraz umarzania pożyczek;
- Funduszach Europejskich;
- strukturze organizacyjnej, polityce jakości, środowiskowej i antykorupcyjnej przyznanych certyfikatach;
- bieżącej działalności organów Funduszu;
- akcjach i przedsięwzięciach dofinansowanych przez Fundusz.

Na stronie internetowej znajduje się także zakładka „Portal Beneficjenta", w której śledzić można stan realizacji złożonych wniosków oraz zawartych umów.

Fundusz prowadził politykę informacyjną także poprzez:

- elektroniczny Biuletyn Informacji Publicznej (http://bip.wfosigw.katowice.pl);
- wykaz decyzji Rady Nadzorczej i Zarządu Funduszu dotyczących dofinansowania zadań podjętych w 2025 roku, publikowany na stronie internetowej Funduszu.

IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014–2020

1.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014–2020

Fundusz w 2025 roku nadal uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie 2014–2020 (POIiŚ).

Pomimo formalnego zakończenia programu w 2025 roku podpisano 4 aneksy do umów o dofinansowanie. Spośród umów zawartych w latach poprzednich, w 2025 roku żadna umowa nie została wypowiedziana.

Na dzień 31 grudnia 2025 roku w ramach Działania 1.7 Fundusz obsługiwał 193 umowy o dofinansowanie o następujących parametrach finansowych:

- całkowita wartość projektów: 1 267 593 814,42 zł;
- wartość kosztów kwalifikowalnych: 939 407 620,66 zł;
- dofinansowanie UE: 650 919 255,70 zł.

Kwalifikowalność wydatków w projektach realizowanych przez Beneficjentów w ramach ww. Poddziałań zakończyła się w dniu 31 grudnia 2023 roku, więc w roku 2025 nie odbywały się już konkursy i nie mogły być kontraktowane nowe środki.

W okresie sprawozdawczym Fundusz koncentrował się na rozliczaniu i zamykaniu ostatnich projektów, które z przyczyn niezależnych od Funduszu – trwających postępowań administracyjnych, prokuratorskich lub sądowych - nie mogły być do tej pory zamknięte. Przez cały okres prowadzono działania z zakresu kontroli trwałości projektów i sprawozdawczości.

W roku 2025 Fundusz ostatecznie zamknął i rozliczył 7 projektów, co stanowiło ułamek w stosunku do sumy wszystkich projektów zamkniętych w poprzednich latach (4%). Łącznie do końca roku 2025 liczba projektów rozliczonych i zamkniętych w ramach Działania 1.7 wyniosła 193.

W 2025 roku w ramach Działania 1.7 zatwierdzono 7 wniosków o płatność końcową o łącznym dofinansowaniu 1 532 584,72 zł i wydatkach kwalifikowalnych 1 961 651,29 zł.

W rozbiciu na poszczególne Poddziałania dane te przedstawiają się następująco:

- w ramach Poddziałania 1.7.1 zatwierdzono 6 wniosków o płatność o łącznym dofinansowaniu 617 584,79 zł i wydatkach kwalifikowalnych 747 455,12 zł;
- w ramach Poddziałania 1.7.2 zatwierdzono 1 wniosek o płatność o dofinansowaniu 914 999,93 zł i wydatkach kwalifikowalnych 1 214 196,17 zł.

Łączna wartość wydatków certyfikowanych w okresie od roku 2017 do roku 2025 w poszczególnych Poddziałaniach przedstawiała się następująco:

- Poddziałanie 1.7.1 – 411 130 498,64 zł;
- Poddziałanie 1.7.2 – 331 525 505,72 zł;
- Poddziałanie 1.7.3 – 119 063 896,25 zł.

W ramach Działania 1.7 do końca roku 2025 osiągnięto łącznie następujące efekty ekologiczne i rzeczowe (wybrane wskaźniki):

- liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]: 38;
- liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [gospodarstwa domowe]: 15 315;

- liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]: 739;
- powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m^2]: 899 830,03;
- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO_2]: 304 087,76;
- zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok]: 913 794,79;
- spadek emisji pyłów [Mg/rok]: 205,47;
- długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej [km]: 153,34;
- liczba zainstalowanych indywidualnych węzłów cieplnych [szt.]: 1 132;
- liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji [szt.]: 6.

1.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014–2020

W 2025 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 w obszarach:

- weryfikacji składanych przez Beneficjentów wniosków o płatność w zakresie formalnym, rachunkowym i merytorycznym (7 wniosków o płatność końcową);
- kontroli projektów na miejscu ich realizacji – kontrole trwałości;
- kontroli przeprowadzanych na dokumentach na zakończenie realizacji projektów.

W ciągu roku wszczęto i zakończono 21 kontroli na miejscu, wszystkie to kontrole trwałości.

W związku z zatwierdzeniem w 2025 roku ostatnich 7 wniosków o płatność końcową, przeprowadzono tyle samo kontroli na dokumentach na zakończenie. Dodatkowo wystąpiła konieczność wykonania jednej wizyty monitoringowej.

2. REALIZACJA „PROJEKTU DORADZTWA ENERGETYCZNEGO”

Od 2024 roku Fundusz wraz z Partnerem Wiodącym – Narodowym Funduszem oraz 15 partnerami, wojewódzkimi funduszami, realizuje Projekt Doradztwa Energetycznego – PDE 2.0, który jest kontynuacją realizowanego w latach 2016–2023 Projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” w ramach POIiŚ 2014–2020 – zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 „Zmniejszenie emisyjności gospodarki". Umowa o Partnerstwie na rzecz realizacji Projektu Doradztwa Energetycznego (PDE 2.0) pomiędzy wszystkimi Partnerami została podpisana 24 grudnia 2024 roku. Projekt PDE 2.0 jest w 100% finansowany ze środków Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027. Budżet całego Projektu wynosi 172 mln zł, w tym część przypadająca Funduszowi to 9,97 mln zł. Projekt będzie realizowany do końca 2029 roku.

Z ramienia Funduszu w Projekcie uczestniczy 6 osób, posiadających tytuł certyfikowanego Doradcy Energetycznego, uzupełnione w listopadzie i grudniu 2024 roku szkoleniem, potwierdzonym odpowiednim certyfikatem, na Doradcę Klimatycznego. Doradcy dzięki posiadanym kwalifikacjom m.in. z zakresu efektywności energetycznej, transportu niskoemisyjnego, odnawialnych źródeł energii, gospodarki wodno–ściekowej, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki obiegu zamkniętego są przygotowani do wsparcia gmin, powiatów, Urzędu Marszałkowskiego, a także przedsiębiorców oraz osób fizycznych w realizacji zadań w wymienionym zakresie.

W 2025 roku Doradcy Funduszu służyli wsparciem przy przygotowaniu i realizacji inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Szczególna uwaga poświęcona była

inwestycjom współfinansowanym ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu, KPO, FEnIKS, programom dla osób fizycznych (m.in. „Czyste Powietrze", „Mój Prąd", „Moje Ciepło"), pomocy wnioskodawcom w prawidłowym przygotowaniu dokumentacji i udzielaniu wyjaśnień w trakcie procedury oceny i rozliczania wniosków. Doradcy konsultowali również audyty energetyczne.

Od lutego do marca Doradcy prowadzili badania kamerą termowizyjną, obiektów użyteczności publicznej zgłoszonych przez gminy. Celem badań przeprowadzonych w 28 obiektach było pokazanie stanu ich izolacyjności cieplnej oraz wskazanie najpilniejszych prac naprawczych, jakie należy podjąć.

W I i II kwartale 2025 roku przeprowadzony został cykl konferencji „Kierunek - zielona transformacja", którego Doradcy byli organizatorem odpowiedzialnym za część merytoryczną. Konferencje odbyły się w:

- Kłobucku - „Spółdzielnia energetyczna – alternatywą dla rosnących cen energii";
- Bielsku–Białej – „Czy mamy szanse na czyste powietrze?";
- Brynku – „Klastry i odnawialne źródła energii w miastach";
- Skrbeńsku - „Zmiany klimatu – przystosować się czy zapobiegać?";
- Tychach – „Gospodarka obiegu zamkniętego w gminie – czy to możliwe?".

W konferencjach wzięło udział 344 uczestników.

Przeprowadzono spotkania informacyjno–szkoleniowe dla beneficjentów Funduszu w związku z uruchamianiem kolejnych naborów wniosków do programów: „EKO WSPÓLNOTA", „Błękitno–zielona infrastruktura" oraz „OZE na start".

Działalność edukacyjno–szkoleniowa realizowana była poprzez przeprowadzenie kolejnej edycji 4-dniowych szkoleń dla Energetyków Gminnych (3 grupy, razem 55 osób) oraz szkolenia dla uczniów Szkoły Podstawowej w Godowie (4 lekcje) w ramach realizacji przez szkołę programu „Niezwykła moc błękitnej planety". Jak co roku przeprowadzono również szkolenie dla Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych w trakcie letniego obozu szkoleniowego w Węgierskiej Górce.

Doradcy aktywnie uczestniczyli w Kongresie MŚP. Prowadzili stoisko informacyjne, uczestniczyli jako eksperci w dwóch panelach dyskusyjnych.

W 2025 roku Doradcy reprezentowali Fundusz w trakcie organizowanych przez Urząd Marszałkowski spotkań z przedsiębiorcami, których celem było przedstawianie różnych form wsparcia finansowego ze środków unijnych i krajowych. Spotkania odbyły się w kilku miastach: Katowicach, Rybniku, Gliwicach, Częstochowie, Żorach i Bielsku–Białej. Kontynuacja spotkań jest przewidywana w 2026 roku.

Doradcy byli zapraszani jako prelegenci na regionalne konferencje i spotkania branżowe m.in. na spotkanie dla przedsiębiorców organizowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska w Katowicach, na III Kongres Społeczności Energetycznych w Białce Tatrzańskiej, na konferencję dla członków Izby Przemysłowo–Handlowej w Tarnowskich Górach, Energy Tabs w Bielsku–Białej.

Od sierpnia do października przeprowadzona była kampania edukacyjno–promocyjna „Najtańsza energia to ta, której nie zużywamy". W ramach kampanii nagrane zostały 4 Eko Tipy, przeprowadzone spotkania z mieszkańcami Raciborza i Wisły, webinar dla ekoDoradców, 2 lekcje dla młodzieży w szkole podstawowej w Mysłowicach i technikum poligraficznym w Katowicach, na stronie internetowej Funduszu i w mediach społecznościowych były publikowane treści edukacyjne.

Działania informacyjno–promocyjne realizowane były również poprzez:

- opracowanie i wydanie 4 numerów kwartalnika „VADEMECUM energetyczno–klimatycznego" poruszającego bieżące tematy i rozsyłanego drogą elektroniczną do gmin;

- opublikowanie na kanale YouTube 16 podcastów „Łamigłówki energetyczne i klimatyczne” i 2 Eko Tipów;
- udział i wygłoszenie prezentacji w 2 ogólnopolskich webinarach organizowanych przez Narodowy Fundusz na temat klastrów energii i Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze dla powodzian”.

Promocja efektywności energetycznej i OZE prowadzona była w trakcie imprez plenerowych m.in. na: Forum Ciepłowników w Międzyzdrojach, Ogólnopolskim Szczycie Energetycznym w Gdańsku, Dniach Funduszy Europejskich w Radzionkowie, Dniach Ziemi w Sławkowie, Business Meet-Upie w Dąbrowie Górniczej, Piknikach Rodzinnych w Mysłowicach, Wręczycy Wielkiej, Katowicach i Zabrzu.

Doradcy pracowali w ogólnopolskich grupach roboczych skupiających przedstawicieli wszystkich wojewódzkich funduszy do spraw rozwoju usług, opracowania programu i materiałów szkoleniowych dla Klimatyków Gminnych.

Działania Doradców wykazywane były w raportach. Zestawienie realizacji wskaźników na koniec roku zostało przesłane do Partnera Wiodącego. W 2025 roku Doradcy Funduszu udzielili łącznie 793 konsultacje i 1 078 porad, objęli wsparciem doradczym 4 inwestycje na terenie województwa śląskiego, przeprowadzili 1 kampanię edukacyjno–promocyjną, przygotowali 16 audycji internetowych – podcasty i 2 Eko Tipy, zorganizowali 5 konferencji, przeprowadzili 14 działań edukacyjno–szkoleniowych, wzięli udział w 24 imprezach masowych.

V. PROGRAMY PRIOTYTETOWE REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ

1. PROGRAM PRIORYTETOWY „CZYSTE POWIETRZE"

„Czyste Powietrze" to kompleksowy Program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych, by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet dzięki oszczędnościom finansowym.

Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami/współwłaścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych/lokali mieszkalnych wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lub osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego (obowiązywało do dnia 14 maja 2020 roku). Dofinansowanie udzielane jest za pośrednictwem szesnastu Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Okres realizacji sięga roku 2032. Nabór wniosków rozpoczął się 19 września 2018 roku i jest prowadzony w trybie ciągłym. W 2025 roku w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" Fundusz przyjął 5 959 wniosków o dofinansowanie.

Fundusz od grudnia 2018 roku udzielał dotacji na podstawie zawartej z Narodowym Funduszem „Umowy udostępnienia środków nr 313/2018/WF/US z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Udostępnione przez Narodowy Fundusz środki mogą być wykorzystane na udzielanie dotacji na przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu, dla wniosków o dofinansowanie złożonych w naborach, z których ostatni zakończył się 21 kwietnia 2024 roku.

Od 22 kwietnia 2024 roku przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu finansowane są na podstawie zawartej z Narodowym Funduszem Umowy nr FENX.01.01-IW.01-0001/24 o dofinansowanie Projektu „Program Priorytetowy „Czyste Powietrze" realizowanego w województwie śląskim" w ramach działania FENX.01.01 Efektywność energetyczna priorytet FENX.01 -Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027. W ramach tej umowy Narodowy Fundusz udostępnił kwotę 769 767 tys. zł.

W związku z wyczerpaniem środków w ramach Umowy nr FENX.01.01-IW.01-0001/24, w celu zapewnienia możliwości podejmowania decyzji o udzieleniu dofinansowania dla wniosków złożonych w okresie od 22 kwietnia 2024 roku do 28 listopada 2024 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem, w ramach mechanizmu nadkontraktacji, Umowę udostępnienia środków Nr 118/2025/Wn-12/OA-po-WF/US. Kwota udostępnionych środków w ramach tej umowy wyniosła 296 627 tys. zł.

Natomiast od 31 marca 2025 roku przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu finansowane są na podstawie Umowy udostępnienia środków nr 180/2025/Wn-12/OA-po-WF/US z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" ze środków Funduszu Modernizacyjnego. W ramach zawartej umowy Narodowy Fundusz udostępnił Funduszowi kwotę 710 000 tys. zł.

W 2025 roku kontynuowany był nabór wniosków w ramach czwartej części Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" dedykowanej dla powodzian. Decyzją Narodowego Funduszu nabór ten został przedłużony do 30 listopada 2025 roku. W dniu 1 grudnia 2025 roku Narodowy Fundusz umieścił na swojej stronie internetowej komunikat, że nabór pozostaje warunkowo otwarty dzięki nadal dostępnym środkom na wsparcie dla poszkodowanych, jednak wnioski w zakresie źródeł ciepła, wykorzystujących

do spalania paliwa kopalne nie będą już uwzględniane. Do czasu zakończenia formalnej procedury zatwierdzenia zmian Programu, przyjmowanie wniosków w Generatorze Wniosków o Dofinansowanie (GWD) jest kontynuowane w trybie technicznym. Wszystkie wnioski składane od 1 grudnia 2025 roku są przyjmowane warunkowo, a ich pełna ocena formalna oraz decyzje o udzieleniu dotacji zostaną wydane po zatwierdzeniu zmian Programu i dokumentacji programowej. Do 31 grudnia 2025 roku nie zakończyła się formalna procedura zatwierdzania zmian Programu.

W następstwie zawieszenia, z dniem 28 listopada 2024 roku, naboru wniosków o dofinansowanie w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze", podyktowanego koniecznością naprawy Programu i zabezpieczenia polskich gospodarstw domowych przed występującymi nadużyciami nieuczciwych wykonawców i pośredników, czas przerwy został wykorzystany na obsługę wniosków złożonych do dnia zawieszenia Programu.

W dniu 31 marca 2025 roku ruszył nabór wniosków w nowej odsłonie Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Dzięki reformie Programu ukierunkowano pomoc na osoby szczególnie narażone na ubóstwo energetyczne, uszczelniono zasady dofinansowań, wzmocniono rolę gmin w Programie przez powierzenie im roli operatorów. Wprowadzono m.in. racjonalizację wydatków – maksymalne kwoty dotacji w poszczególnych rodzajach kosztów kwalifikowanych, w tym limity dotacji jednostkowych na m^2 powierzchni ocieplenia, obowiązkowe potwierdzenie standardu energetycznego przed i po inwestycji, ogólnopolski system operatorów – bezpłatne wsparcie dla beneficjentów najwyższego i podwyższonego poziomu dofinansowania. Operatorami w pierwszej kolejności zostały gminy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Budżet Programu został zasilony 10 mld zł bezzwrotnych dotacji ze środków Funduszu Modernizacyjnego.

W połowie lipca 2025 roku wznowiony został nabór wniosków o dofinansowanie zakupu i montażu kotłów gazowych w Programie Priorytetowym „Czyste Powietrze". Przedmiotowy nabór wprowadzony został w ramach nowej, piątej części Programu skierowanej do właścicieli domów jednorodzinnych, którzy ponieśli koszty wymiany kopciucha na kocioł gazowy, ale nie mieli możliwości uzyskania wsparcia z powodu wstrzymania naboru wniosków w Programie Priorytetowym „Czyste Powietrze" pod koniec listopada 2024 roku. Dofinansowaniu podlegały inwestycje zrealizowane między 28 maja a 31 grudnia 2024 roku. Termin naboru wniosków, po przedłużeniu decyzją Narodowego Funduszu, został ustalony do dnia 17 listopada 2025 roku lub do wyczerpania środków. Budżet na wznowienie naboru wynosił 70 mln zł i pochodził z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS).

Część kosztów obsługi zadań ponoszonych przez Fundusz w 2025 roku, związanych z realizacją przedsięwzięć dofinansowanych w formie dotacji w ramach wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" podlegała refundacji. Narodowy Fundusz udostępnił także środki dla gmin w zakresie pokrycia kosztów związanych z wdrażaniem i obsługą przez nie Programu.

Rok 2025 przyniósł szereg wyzwań związanych z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Wymagało to zwiększenia zakresu realizowanych zadań oraz podjęcia działań usprawniających organizację pracy Funduszu, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru obsługi wniosków.

W związku z niemalejącym zainteresowaniem mieszkańców województwa śląskiego Programem, informacje nadal można było uzyskać również w punktach konsultacyjnych Funduszu w Częstochowie i Bielsku-Białej oraz poprzez infolinię.

W roku 2026 Fundusz będzie kontynuował nabór wniosków w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze", którego realizacja przewidziana została na lata 2018–2032. Wszelkie ewentualne zmiany Programu oraz źródeł jego finansowania, które mogą wystąpić w latach późniejszych zależne są od decyzji Narodowego Funduszu.

W 2025 roku z osobami fizycznymi zawarto ponad 8 tys. umów dotacji na kwotę ogółem 400 mln zł. Po zawarciu umowy rozpoczęty został etap rozliczania zadań. W 2025 roku wypłacono w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" 394,4 mln zł, w tym ze środków Funduszu 0,1 mln zł, Narodowego Funduszu 149,2 mln zł oraz 245,1 mln zł środków w ramach FEnIKS.

Tabela 3 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikroinstalacji fotowoltaicznych	MWe	3,560
2	Ograniczenie zużycia energii końcowej	GJ/a	567 897,36
3	Ograniczenie zużycia energii pierwotnej	GJ/a	676 599,15
4	Ograniczenie zużycia energii użytkowej	GJ/a	263 077,32
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/rok	205,07
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO_2	kg/rok	64 689 002,00
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/rok	312 443,71

Tabela 4 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Audyt energetyczny	szt.	5 707
2	Świadectwo energetyki energetycznej	szt.	3 674
3	Pompa ciepła	kpl.	1 166
4	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	707
5	Instalacja ogrzewania	kpl.	2 712
6	Termoizolacja obiektów	kpl.	7 173
7	Wentylacja mechaniczna	kpl.	102
8	Węzeł cieplny	kpl.	5
9	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	4 808
10	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl.	2 437
11	Źródło ciepła opalane gazem/olejem	kpl.	1 111
12	Źródło ciepła opalane energią elektryczną	kpl.	23

2. PROGRAM PRIORYTETOWY „OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 3) MODERNIZACJA ENERGETYCZNA BUDYNKÓW OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH"

Celem Programu jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków ochotniczych straży pożarnych położonych na terenie gmin liczących do 20 tys. mieszkańców oraz polepszenie stanu infrastruktury służącej utrzymaniu i zabezpieczeniu specjalistycznego sprzętu i urządzeń technicznych, wykorzystywanych w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, poprzez modernizację budynków ochotniczych straży pożarnych.

Dofinansowane były przedsięwzięcia polegające na:

- termomodernizacji budynku/budynków ochotniczych straży pożarnych;
- instalacji OZE na terenie obiektów ochotniczych straży pożarnych;
- wymianie źródła ciepła w budynkach ochotniczych straży pożarnych.

Beneficjentami końcowymi Programu są jednostki ochotniczych straży pożarnych lub gminy wskazane przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Dofinansowanie było realizowane w formie dotacji w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. W 2025 roku alokacja środków w formie dotacji w ramach Programu na terenie województwa śląskiego wyniosła 8 500 tys. zł, z czego 5 000 tys. zł stanowiły środki Funduszu, a 3 500 tys. zł to środki Narodowego Funduszu. Łącznie w 2025 roku zawarto 50 umów dotacji na kwotę 7 273 tys. zł. Wypłacono środki w wysokości 3 102 tys. zł.

Tabela 5 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 3)"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Zmniejszenie zużycia energii końcowej	GJ/a	3 854
2	Zmniejszenie zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej	GJ/a	5 121
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO_2	kg/a	1 093 128

Tabela 6 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 3)"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Dokumentacja	kpl.	18
2	Elektrochemiczny magazyn energii	kWh	121
3	Instalacja c.w.u.	kpl.	4
4	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	163
5	Instalacja ogrzewania	kpl.	12
6	Oświetlenie energooszczędne	kpl.	6

7	Pompa ciepła (kW)	kW	250
8	Termoizolacja obiektów	kpl.	26
9	Wentylacja mechaniczna	kpl.	1
10	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	9
11	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl.	6

3. PROGRAM PRIORYTETOWY „OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 1) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPECJALISTYCZNEGO SPRZĘTU WYKORZYSTYWANEGO W AKCJACH RATOWNICZYCH"

W lipcu 2025 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych".

Program przygotowany został przez Narodowy Fundusz w odpowiedzi na Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska, zawarte pomiędzy Ministrem Klimatu i Środowiska a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Beneficjentami środków w tym Programie było 29 jednostek znajdujących się na zestawieniu zaakceptowanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Klimatu i Środowiska (w tym 28 jednostek ochotniczych straży pożarnych oraz Śląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe). W ramach Programu zakupiony został specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, w tym przede wszystkim samochody ratowniczo-gaśnicze.

Dofinansowanie było realizowane w formie dotacji w wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Na 2025 rok kwota alokacji w formie dotacji wyniosła 8 866,5 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 7 000 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 1 866,5 tys. zł.

Tabela 7 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 1)"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba osób objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	liczba osób	104 847
2	Powierzchnia terenów objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	ha	414,7

Tabela 8 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 1)"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	19

2	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	1
3	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	8
4	Quad pojazd specjalistyczny	szt.	1
5	Zakup ratowniczej łodzi hybrydowej	szt.	1
6	Przyczepa do transportu	szt.	2
7	Zakup niezbędnego sprzętu.	kpl.	20

4. PROGRAM PRIORYTETOWY „OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST. CZĘŚĆ 2)"

W roku 2025 kontynuując realizację umowy udostępnienia środków zawartej z Narodowym Funduszem, Fundusz udzielał dofinansowania na działania Gmin województwa śląskiego związane z usuwaniem azbestu z posesji rolników w ramach 2. Części „Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest" - unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest w gospodarstwach rolnych należących do beneficjentów Działania A1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Kwota alokacji w ramach 2 Części Programu wyniosła 2 368,6 tys. zł i pochodziła w całości ze środków Narodowego Funduszu. W 2025 roku udzielono dofinansowania 4 gminom na kwotę 253 tys. zł.

Tabela 9 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest. Część 2)"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie	Mg	398

Tabela 10 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest. Część 2)"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie (liczba obiektów/posesji)	szt.	76

5. PROGRAM PRIORYTETOWY„MOJA WODA"

W 2020 roku Fundusz wspólnie z Narodowym Funduszem rozpoczął realizację Programu Priorytetowego „Moja Woda".

Celem programu jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej. Celem strategicznym jest podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych.

Beneficjentami środków w tym Programie są osoby fizyczne będące właścicielami lub współwłaścicielami nieruchomości, na której znajduje się budynek mieszkalny jednorodzinny, z uwzględnieniem domów nowo budowanych z kompletnym systemem orynnowania dachu, z wyłączeniem tych nieruchomości, dla których udzielono już dofinansowania z Programu Priorytetowego „Moja Woda".

Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji do 80% kosztów kwalifikowanych instalacji wchodzących w skład zadania, nie więcej niż 5 tys. zł na jedno przedsięwzięcie (od 2023 roku - 6 tys. zł).

Program przewidziany był do realizacji w latach 2020–2024. Ze względu na dużą liczbę wniosków wydłużony został okres rozliczeniowy do 31 marca 2025 roku. W 2025 roku wypłacono z tego tytułu blisko 2 mln zł.

6. PROGRAM PRIORYTETOWY „AGROENERGIA CZĘŚĆ 1) MIKROINSTALACJE, POMPY CIEPŁA I TOWARZYSZĄCE MAGAZYNY ENERGII"

Fundusz w 2025 roku kontynuował realizację Programu Priorytetowego „Agroenergia" Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii". Jego celem jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych w sektorze rolniczym.

Beneficjentami programu były osoby fizyczne będące właścicielami lub dzierżawcami nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych zawiera się w przedziale od 1 ha do 300 ha oraz co najmniej rok przed złożeniem wniosku prowadzące osobiście gospodarstwo rolne oraz osoby prawne będące właścicielami lub dzierżawcami nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych zawiera się w przedziale od 1 ha do 300 ha oraz co najmniej rok przed złożeniem wniosku o udzielenie dofinansowania prowadzące działalność rolniczą lub działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych.

Dofinansowanie uzyskały przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu instalacji fotowoltaicznych, instalacji wiatrowych, pomp ciepła (przy czym złożenie wniosku jest uwarunkowane wcześniejszym przeprowadzeniem audytu energetycznego, który rekomenduje wnioskowany zakres przedsięwzięcia) oraz instalacji hybrydowej tj.: fotowoltaika wraz z pompą ciepła lub elektrownia wiatrowa wraz z pompą ciepła, sprzężone w jeden układ.

W 2025 roku wypłacone zostały środki Narodowego Funduszu w zakresie ostatniej realizowanej z tego tytułu umowy w wysokości 9 tys. zł.

7. PROGRAM PRIORYTETOWY „CIEPŁE MIESZKANIE"

W 2025 roku Fundusz wspólnie z Narodowym Funduszem kontynuował realizację Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie". Program realizowany będzie w latach 2022–2026. Celem Programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego.

Program realizowany w formie dotacji skierowany jest do gmin, które w ramach Programu mogą uzyskać dotację ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz, a następnie udzielić dotacji beneficjentom końcowym tj. osobom fizycznym posiadającym tytuł prawny wynikający z prawa własności lub ograniczonego prawa rzeczowego do lokalu mieszkalnego, albo najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, jeżeli nie wszystkie lokale mieszkalne w tym budynku stanowią własność gminy, znajdującego się

w budynku mieszkalnym wielorodzinnym znajdującym się na terenie gminy, realizującym przedsięwzięcie będące przedmiotem dofinansowania oraz dla wspólnot mieszkaniowych obejmujących od 3 do 7 lokali mieszkalnych.

W pierwszym naborze dotacje otrzymało 26 gmin, natomiast w drugim do dofinansowania zakwalifikowano 29. Łącznie w obu naborach na realizację zadań zabezpieczono środki w wysokości 194 140 tys. zł. W 2025 roku wypłacone zostały środki Narodowego Funduszu w wysokości 8 422 tys. zł.

8. PROGRAM PRIORYTETOWY „ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU CZĘŚĆ 2) USUWANIE SKUTKÓW POWODZI 2024 R."

W dniu 4 października 2024 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji na realizację Programu Priorytetowego „Adaptacja do zmian klimatu Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r.".

Program ma na celu wsparcie zadań realizowanych na obiektach ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dotyczących usuwania skutków powodzi, jaka wystąpiła w Polsce w 2024 roku. Beneficjentami Programu mogą być jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych JST, które realizują przedsięwzięcie na obszarze, na którym wprowadzono stan klęski żywiołowej w 2024 roku.

Dofinansowanie realizowane jest w formie dotacji do 100% kosztów kwalifikowanych. Na realizację Programu Narodowy Fundusz udostępnił środki w wysokości 5 000 tys. zł. W 2025 roku w ramach Programu wypłacono środki w wysokości 1 368 tys. zł.

Tabela 11 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Adaptacja do zmian klimatu część 2) usuwanie skutków powodzi"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	RLM kanalizacji	RLM	25 775
2	RLM oczyszczalni	RLM	53 952
3	Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej	osoby	38 829

Tabela 12 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Adaptacja do zmian klimatu część 2) usuwanie skutków powodzi"

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Usuwanie szkód powodziowych	liczba zadań	6
2	Usuwanie szkód powodziowych	m^2	200

VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2025 ROKU

Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem wymogów ustawy o rachunkowości i Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedzała ocena zgodności z Zasadami, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania oraz ocena zabezpieczenia udzielanych pożyczek. Wypłata środków następowała w formie refundacji zweryfikowanych wydatków lub zaliczkowo w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po zaakceptowaniu przez Fundusz rozliczenia kwot uprzednio wypłaconych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u beneficjenta.

Fundusz prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2025 rok zostało poddane badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Wyboru rewidenta Firmę POL-TAX 2 Sp. z o.o. w Warszawie, dokonała Rada Nadzorcza w Uchwale nr 110/2025 z dnia 26 września 2025 roku w sprawie wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdania finansowego Funduszu za lata 2025–2026.

W przedstawionej opinii rewident potwierdził, że zbadane sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową Funduszu.

1. BILANS

Suma bilansowa na koniec 2025 roku wyniosła 1 585 474 tys. zł i jest wyższa w stosunku do poprzedniego roku o ponad 64 837 tys. zł. Po stronie aktywów, na zanotowany wzrost wpłynęły pozycje: „Należności długoterminowe”, które wzrosły o 18 595 tys. zł. oraz „Aktywa obrotowe”, które zanotowały wzrost o 47 856 tys. zł. Największą pozycję wzrostową wykazały „Inwestycje krótkoterminowe” o 41 412 tys. zł, zaś największy spadek odnotowano w pozycji „Inwestycje długoterminowe” spadek o 1 464 tys. zł.

Należności z tytułu udzielonych pożyczek, których wartość na dzień bilansowy wynosiła 967 519 tys. zł, uległy zwiększeniu w porównaniu z rokiem 2024 o kwotę 24 729 tys. zł.

Po stronie pasywów zanotowano wzrost kapitału (funduszu) własnego w kwocie 14 865 tys. zł odpowiadający odnotowanemu wynikowi finansowemu.

Udział kapitału (funduszu) własnego w finansowaniu aktywów w 2025 roku wynosi 86,46%.

Tabela 13 Wybrane pozycje bilansu [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2024	Za rok 2025
I.	**AKTYWA**, z tego:	**1 520 637**	**1 585 474**
1.	Rzeczowe aktywa trwałe	6 422	6 241
2.	Należności długoterminowe	758 346	776 941
3.	Inwestycje długoterminowe	15 036	13 572

4.	Należności krótkoterminowe	184 881	191 202
5.	Inwestycje krótkoterminowe	555 645	597 057
II.	**PASYWA**, z tego:	**1 520 637**	**1 585 474**
1.	Kapitał (fundusz) własny, z tego:	1 355 978	1 370 843
1.1.	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 256 487	1 256 487

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W roku 2025 statutowe przychody Funduszu, uzyskiwane na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, wyniosły 84 454 tys. zł i były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 16 827 tys. zł.

Wydatki bezzwrotne zrealizowane przez Fundusz w 2025 roku, związane z dofinansowaniem ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stanowiące koszt w rozumieniu rachunku wyników, wyniosły 371 475 tys. zł. W tej kwocie mieszczą się udzielone dotacje, umorzenia udzielonych pożyczek, a także wypłacone nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska. Poziom finansowania bezzwrotnego był wyższy (o 204 840 tys. zł) od zrealizowanego w roku 2024 (166 635 tys. zł), przede wszystkim z uwagi na dotacje finansowane w 2024 roku ze środków Unii Europejskiej w ramach FEnIKS. Jednakże na szczególne podkreślenie zasługuje zrealizowany wzrost (+21%) finansowania bezzwrotnego finansowany ze środków własnych Funduszu do kwoty 123 446 tys. zł.

W okresie sprawozdawczym koszty działalności organów i biura Funduszu wyniosły 54 821 tys. zł co oznacza 14% wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten został odnotowany w prawie wszystkich pozycjach kosztowych (za wyjątkiem zużycia materiałów i energii oraz w pozostałych kosztach), z czego największy wzrost wykazały dwie pozycje: „Wynagrodzenia wraz ze świadczeniami na rzecz pracowników" (wzrost o 5 318 tys. zł) oraz „Usługi obce" (wzrost o 956 tys. zł). Wzrost kosztów był związany z obsługą Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" oraz Programu Priorytetowego „Moja Woda". Zarząd przykładał dużą wagę do efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, uzasadnienia i celowości ponoszonych kosztów działalności. W szczególności temu celowi służą procedury udzielania zamówień publicznych i kontroli zarządczej. Prowadzona jest ocena ogólnego poziomu ponoszonych kosztów w odniesieniu do zakresu i skali prowadzonej działalności. Odnotowany wzrost kosztów działalności miał pełne pokrycie we wzroście skali prowadzonej działalności. Omawiając koszty działalności Funduszu należy zauważyć, za zapisem zawartym w Strategii, że koszty te miały pełne pokrycie w przychodach finansowych jakie Fundusz uzyskuje w wyniku prowadzonej działalności.

Przychody finansowe stanowiły istotną pozycję rachunku wyników. W 2025 roku z tego tytułu uzyskano kwotę 68 536 tys. zł. Stanowi to spadek o kwotę 6 834 tys. zł w relacji do roku poprzedniego.

Koszty finansowe wzrosły o 1 464 tys. zł. Powodem takiego stanu rzeczy, była konieczna aktualizacja wartości inwestycji długoterminowych.

W 2025 roku Fundusz odnotował zysk w kwocie 14 865 tys. zł, który jest mniejszy w porównaniu z rokiem 2024 o 3 314 tys. zł, co jest wynikiem zwiększenia kosztów działalności operacyjnej.

Funduszu przeznaczył zysk w kwocie 14 865 tys. zł na fundusz rezerwowy.

Tabela 14 Wybrane pozycje rachunku zysków i strat [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2024	Za rok 2025
1.	**Przychody**	**90 465**	**109 923**
2.	w tym opłaty i kary ekologiczne	67 627	84 454
3.	**Koszty**	**214 670**	**426 296**
4.	w tym wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	166 635	371 475
5.	koszty funkcjonowania organów i biura	48 035	54 821
6.	**Zysk (Strata) ze sprzedaży**	**- 124 205**	**-316 373**
7.	**Pozostałe przychody operacyjne**	**67 102**	**264 262**
8.	w tym: dotacja w ramach FEnIKS dotacja w ramach pomocy technicznej CP	 64 916 1 195	 248 029 13 702
9.	**Pozostałe koszty operacyjne**	**87**	**95**
10.	**Zysk (Strata) z działalności operacyjnej**	**-57 190**	**-52 206**
11.	**Przychody finansowe**	**75 370**	**68 536**
12.	w tym odsetki	73 934	68 341
13.	**Koszty finansowe, w tym:**	**1**	**1 465**
14.	aktualizacja wartości aktywów finansowych	0	1 464
15	odsetki	1	1
16.	**Zysk (Strata) z działalności gospodarczej**	**18 179**	**14 865**
17.	**Zysk (Strata) brutto = netto**	**18 179**	**14 865**

VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ

1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu: zwrotów rat pożyczek i kredytów, opłat za korzystanie ze środowiska oraz odsetek z oprocentowania pożyczek. Z uwagi na rosnące w ostatnich latach zaangażowanie Funduszu we wspólną realizację Programów Priorytetowych Narodowego Funduszu, w 2025 roku bardzo istotne znaczenie w strukturze wpływów miały także środki udostępnione przez Narodowy Fundusz. Dodatkowo, istotnym elementem wpływów Funduszu w 2025 roku stały się środki Unii Europejskiej w ramach FEnIKS, przeznaczone na finansowanie Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze".

Rysunek 4 Wpływy Funduszu w 2025 roku [w tys. zł]

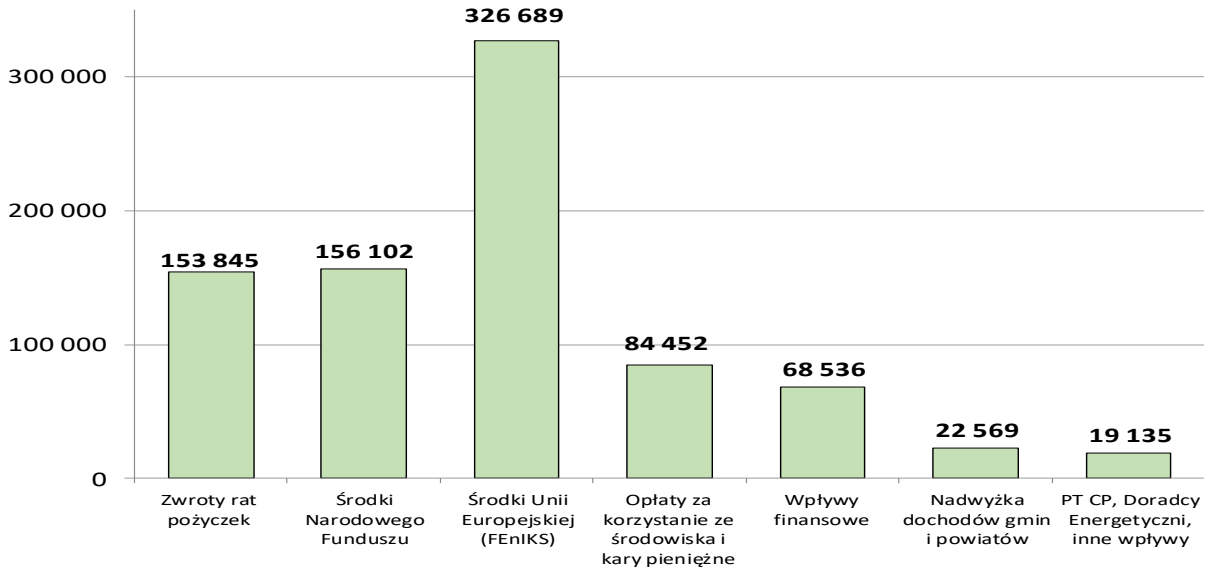

Tabela 15 Struktura wpływów Funduszu w latach 2023–2025 [w tys. zł]

Lp.	Wpływy	2023	2024	2025
1	Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	67 944	67 625	84 452
2	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	17 428	22 140	22 569
3	Zwroty rat pożyczek	177 300	166 783	153 845
4	Wpływy finansowe	84 878	77 116	68 536
5	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa (dotacja na obsługę POIiŚ)	1 755	73	0
6	Inne (zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń, pozostałe przychody operacyjne)	17 792	2 812	19 135
7	Wpływ środków z Narodowego Funduszu	676 155	512 318	156 102

8	Środki otrzymane z Unii Europejskiej (FEnIKS)		210 837	326 689
Razem		**1 043 252**	**1 059 704**	**831 328**

Rysunek 5 Struktura wpływów Funduszu w 2025 roku

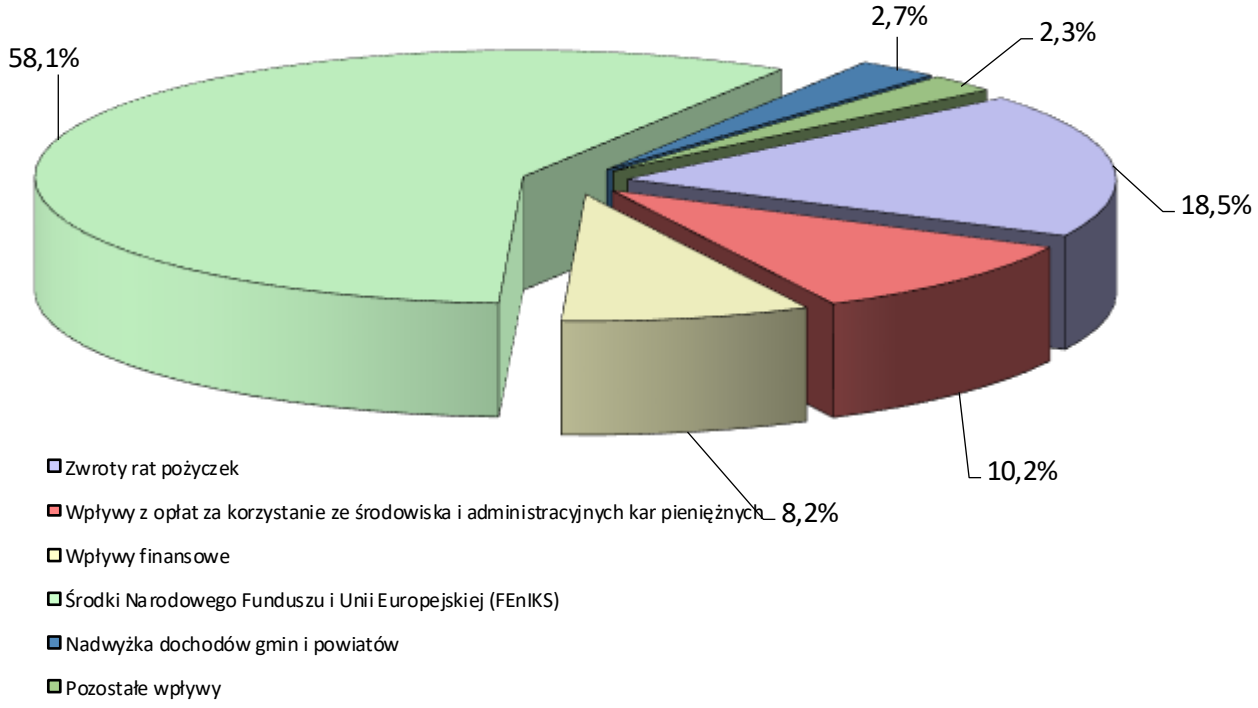

Wydatki Funduszu w roku 2025 wyniosły 789 916 tys. zł, w tym w formie dotacji – 312 097 tys. zł, (w tym kwota 245 154 tys. zł to rozliczone dotacje z „Czystego Powietrza" finansowane w ramach FEnIKS), środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym – 24 060 tys. zł oraz pożyczek – 213 328 tys. zł. Pozostałe wydatki w wysokości 59 249 tys. zł to: nagrody, inne wydatki na ochronę środowiska, koszty działalności organów i biura, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe oraz pozostałe koszty operacyjne.

W ramach wspólnie realizowanych Programów Priorytetowych w 2025 roku udostępnione zostały beneficjentom środki Narodowego Funduszu w łącznej wysokości 164 456 tys. zł. W ponad 95% kwota ta dotyczyła Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Dodatkowo w 2025 roku wydatkowane w formie dotacji zostały także środki w wysokości 16 726 tys. zł z FEnIKS. Są to środki wypłacone, ale nie rozliczone jeszcze przez beneficjentów końcowych.

Tabela 16 Struktura wydatków Funduszu w latach 2023–2025 [w tys. zł]

Lp.	Wydatki	2023	2024	2025
1	Wydatki bezzwrotne (dotacje, przekazanie środków pjb, nagrody)	74 630	75 480	91 567
2	Wydatki zwrotne (pożyczki)	168 827	151 419	213 328
3	Koszty działalności organów i biura (bez amortyzacji), wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i pozostałe koszty operacyjne	47 320	53 045	58 685

4	Wydatki ze środków Narodowego Funduszu	675 594	487 129	164 456
5	Wydatki ze środków Unii Europejskiej w ramach FEnIKS		143 763	261 880
Razem		**514 658**	**966 371**	**789 916**

Rysunek 6 Struktura wydatków Funduszu w 2025 roku

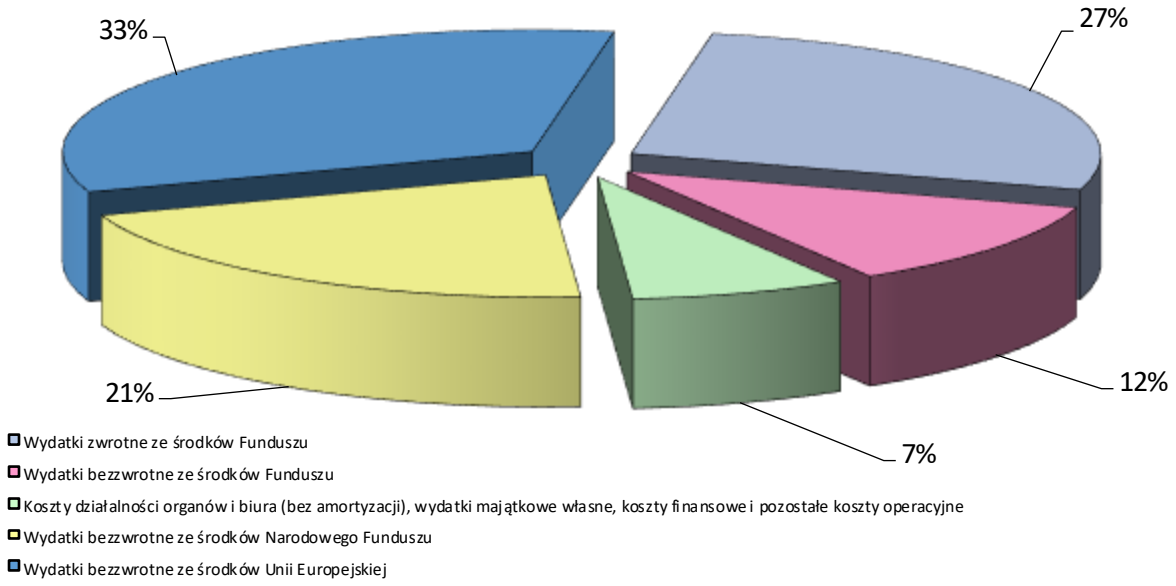

2. WYPŁATY ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU, NARODOWEGO FUNDUSZU, FEnIKS ORAZ W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

W 2025 roku wysokość uruchomionych środków na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska wyniosła 750 094 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu 339 649 tys. zł, Narodowego Funduszu 164 456 tys. zł, FEnIKS 245 154 tys. zł oraz w ramach POIiŚ 2014–2020 835 tys. zł.

Rysunek 7 Źródła finansowania wypłaconych środków

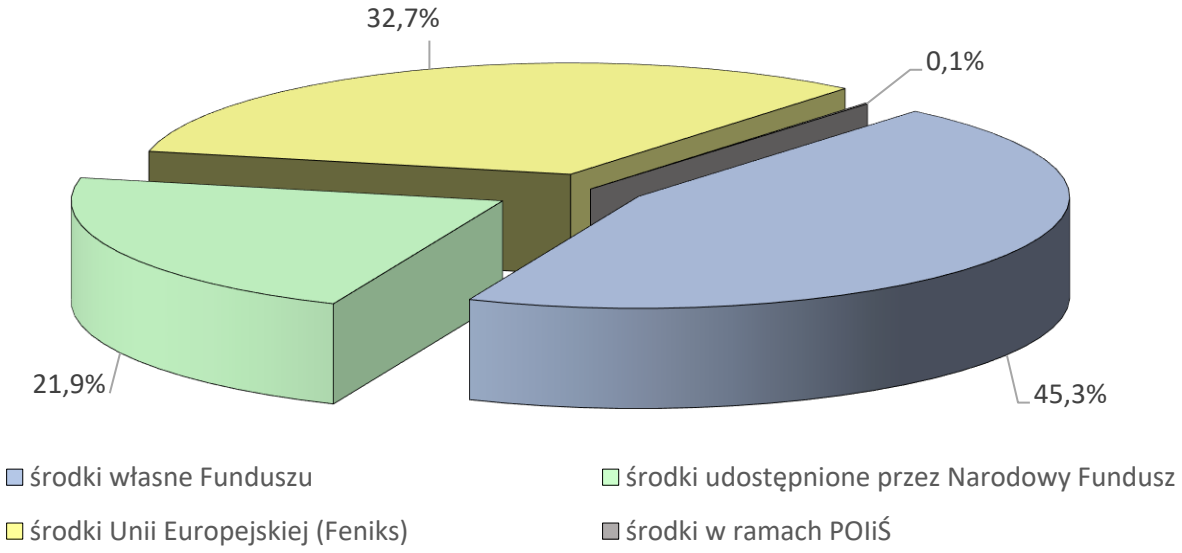

Tabela 17 Wypłaty ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu, FEnIKS oraz w ramach POIiŚ w 2025 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Udzielona pomoc				
		Dotacje	Przekazanie środków	Pożyczki i bankowe linie kredytowe	Umorzenia	Ogółem (3+4+5+6)
1	2	3	4	5	6	7
I.	**Kierunki finansowania**	**477 238**	**24 060**	**213 457**	**32 961**	**747 716**
1	Ochrona atmosfery	413 444	7 677	142 947	26 027	**590 095**
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	5 037	72	11 139	961	**17 209**
3	Ochrona przyrody	5 945	1 656	0	0	**7 601**
4	Edukacja ekologiczna	15 674	158	0	0	**15 832**
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	16 476	1 213	59 371	5 973	**83 033**
5.1	Ochrona wód	10 148	908	25 045	3 886	**39 987**
5.2	Gospodarka wodna	6 328	305	34 326	2 087	**43 046**
6	Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska	15 421	11 124	0	0	**26 545**
7	Zarządzanie środowiskowe w regionie	2 260	2 160	0	0	**4 420**
7.1	Opracowania i ekspertyzy	833	1 968	0	0	**2 801**
7.2	Monitoring środowiska	0	192	0	0	**192**
7.3	System kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	1 427	0	0	0	**1 427**
8	Profilaktyka zdrowotna	2 981	0	0	0	**2 981**
II.	Pozostałe (umowy umorzenia bez przeznaczenia)	0	0	0	1 814	**1 814**
III.	Nagrody za działalność					**564**
	Ogółem (I+II+III)	**477 238**	**24 060**	**213 457**	**34 775**	**750 094**

Udział procentowy kosztów działalności organów i biura do wypłaconych w 2025 roku środków własnych Funduszu, środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz oraz wydatkowania w ramach FEnIKS i POIiŚ wynosi 7,3%, a udział procentowy kosztów działalności skorygowanych o koszty obsługi POIiŚ i wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" do wypłaconych kwot ogółem wynosi 5,2%.

Wypłaty w kwotach bezwzględnych były największe w stosunku do inwestycji związanych z ochroną atmosfery, w tym Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". W dalszej kolejności środki przeznaczone zostały na zadania z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, zapobiegania poważnym awariom i zagrożeniom środowiska oraz gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Znaczna część wydatków aktywizowała również edukację ekologiczną, ochronę przyrody, zarządzanie środowiskowe w regionie oraz profilaktykę zdrowotną.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej wypłacono na zadania z zakresu ochrony atmosfery - 590 095 tys. zł (78,7% wypłaconej kwoty ogółem). W zakresie ochrony atmosfery dofinansowywano zadania, które miały na celu:

- zmniejszanie emisji pyłowo-gazowej, w tym tzw. „niskiej emisji", zwiększenie efektywności energetycznej wytwarzania, przesyłu lub użytkowania energii;
- wspieranie odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii;
- wspieranie budownictwa niskoenergetycznego.

W 2025 roku Fundusz wspierał działania polegające na wdrażaniu projektów z zakresu ograniczenia niskiej emisji realizowanych przez Gminy na rzecz swoich mieszkańców oraz zadania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

W 2025 roku Fundusz kontynuował Programy związane z przedsięwzięciami polegającymi na termomodernizacji budynków oraz zastosowaniu OZE, z terenu województwa śląskiego:

- „Program Poprawa Jakości Powietrza w województwie śląskim – odnawialne źródła energii w obiektach użyteczności publicznej" – realizowany wspólnie z Urzędem Marszałkowskim, skierowany do budynków użyteczności publicznej w zakresie wymiany węglowych źródeł ciepła na źródła odnawialne lub podłączenie do sieci cieplnej;
- Program „EKO REMIZA" wspierający modernizację budynków OSP;
- Program „OZE na Start" – kontynuacja i rozszerzenie Programu „50 kW na start" wspierający przedsięwzięcia z zakresu instalacji fotowoltaicznych, magazynów energii oraz zabudowy pomp ciepła oraz stacji ładowania pojazdów elektrycznych i hybrydowych dla przedsiębiorców.

W 2025 roku na mocy podpisanych z Narodowym Funduszem porozumień dotyczących poprawy jakości powietrza dofinansowywana była realizacja Programów Priorytetowych:

- „Czyste Powietrze", który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła;
- „Ciepłe Mieszkanie";
- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. Część 3) Modernizacja energetyczna budynków OSP";
- „Agroenergia część 1) mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii".

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w 2025 roku kontynuowana była realizacja zadań oraz wypłata środków. Rozliczane i zamykane były ostatnie projekty w tym zakresie. Łącznie wypłacono środki w wysokości 835 tys. zł.

Na zadania z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarkę wodną wydatkowano ogółem 83 033 tys. zł (11,1% wypłaconej kwoty), z przeznaczeniem przede wszystkim na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji, a także instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków, inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną oraz budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej. Wspólnie z Narodowym Funduszem realizowany był także Program Priorytetowy „Moja Woda", którego celem jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej. Beneficjentami środków były osoby fizyczne.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom i zagrożeniom środowiska wydatkowano 26 545 tys. zł (3,5% wypłaconej kwoty ogółem), dofinansowując zadania realizowane przez Ochotniczą i Państwową Straż Pożarną. Fundusz udzielił dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i własnych na zadania w ramach ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych, którego celem było wsparcie przeznaczone dla ochotniczych straży pożarnych w zakresie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych. Zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze, a także środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny oraz środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wypłacono 17 209 tys. zł, (2,3% wypłaconej kwoty ogółem). Środki wykorzystane zostały głównie na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów oraz rewitalizację terenów poprzemysłowych i zdegradowanych. Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem kontynuował także finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Na zadania związane z edukacją ekologiczną wypłacono 15 832 tys. zł (2,1% uruchomionej kwoty ogółem) dofinansowując między innymi wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

Na zadania z zakresu ochrony przyrody wypłacono 7 601 tys. zł (1,0% kwoty wypłaconych środków). W ramach tej kwoty przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności.

Pozostałe kierunki wydatkowania środków stanowiło zarządzanie środowiskowe w regionie oraz profilaktyka zdrowotna. Wydatkowano kwotę 7 401 tys. zł, a udział dofinansowania w ramach tych dziedzin wyniósł 1,0% wypłaconej kwoty ogółem w 2025 roku.

Pozostały udział w wysokości 0,3% uruchomionych w 2025 roku środków obejmował częściowe umorzenia pożyczek bez warunku przeznaczenia umorzonej kwoty na nowe zadanie ekologiczne oraz środki na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Ze środków uruchomionych w 2025 roku korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy (w tym komunalni), a także osoby fizyczne. W roku 2025 wydatki ogółem w blisko 14% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych. Fundusz posiada długoletnie doświadczenie we wspieraniu przedsięwzięć proekologicznych realizowanych przez podmioty o różnych

formach organizacyjno-prawnych i różnorodnym zakresie. Fundusz jest instytucją otwartą na potrzeby beneficjentów, pełniącą misję wobec społeczeństwa i środowiska, poprzez wsparcie finansowe i merytoryczne przedsięwzięć przyczyniających się do ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Podział wypłat ze środków własnych Funduszu, Narodowego Funduszu, środków Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2025 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

- osoby fizyczne 401 886 tys. zł;
- przedsiębiorcy publiczni 86 450 tys. zł;
- spółdzielnie 72 468 tys. zł;
- jednostki samorządu terytorialnego 68 031 tys. zł;
- przedsiębiorcy prywatni 59 110 tys. zł;
- pozostałe podmioty publiczne 35 832 tys. zł;
- inne (m.in.: fundacje, stowarzyszenia, kościoły, instytuty badawcze) 26 317 tys. zł.

W ramach wypłaconych w 2025 roku środków Fundusz przekazał dofinansowanie dla Województwa Śląskiego i spółek prawa handlowego, w których posiada akcje oraz podmiotów podległych Marszałkowi Województwa Śląskiego w łącznej wysokości 20 545 tys. zł. Głównym beneficjentem środków było Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. Największe wsparcie finansowe skierowane zostało na realizację zadań z zakresu gospodarki wodnej.

Rysunek 8 Formy pomocy finansowej wypłaconej ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2025 roku

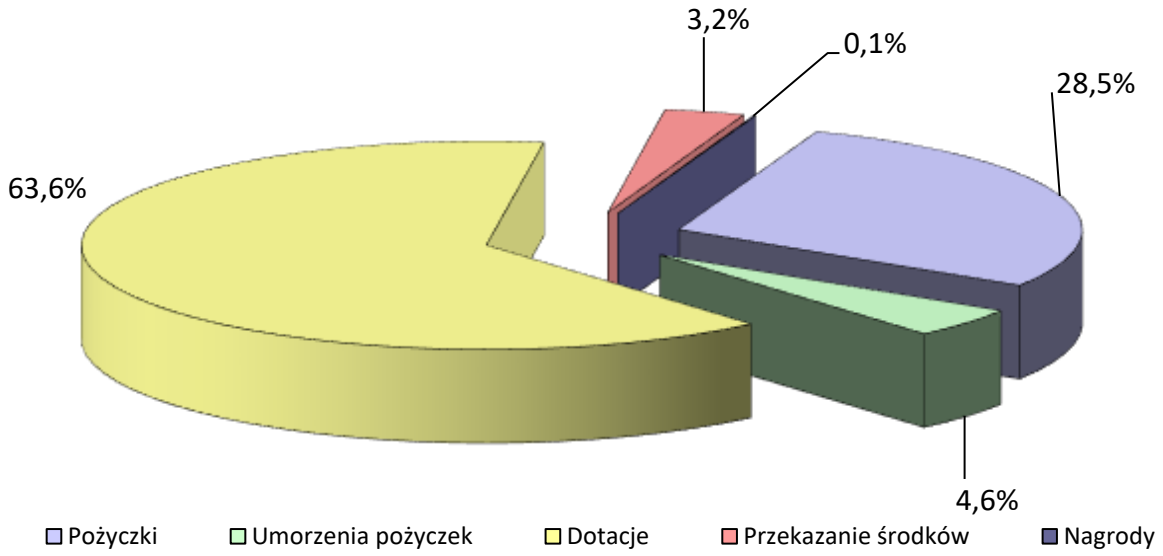

3. FORMY FINANSOWANIA

3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE

Finansowanie bezzwrotne obejmowało: dotacje, częściowe umorzenia pożyczek, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa oraz nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska. Łączna wartość wypłaconych w 2025 roku środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) wyniosła 536 637 tys. zł.

Rysunek 9 Finansowanie bezzwrotne ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2025 roku [w tys. zł]

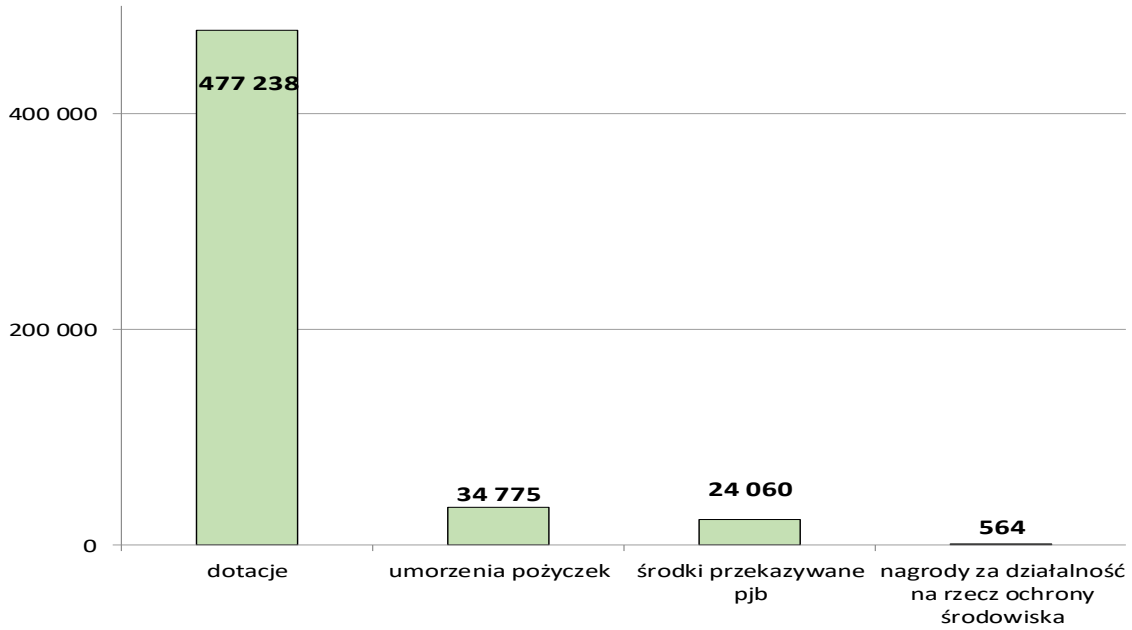

3.1.1. Dotacje i przekazanie środków

W 2025 roku wypłacono środki finansowe w formie dotacji oraz w ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym w wysokości 501 298 tys. zł. Blisko 82% tej kwoty to środki udostępnione przez Narodowy Fundusz oraz środki FEnIKS. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko bezzwrotne wydatki wyniosły 706 tys. zł. Pozostała część to przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym oraz dotacje ze środków własnych Funduszu - z tego dotacji na cele inwestycyjne wypłacono 39 908 tys. zł, a na cele bieżące 27 035 tys. zł.

Najwyższy poziom wydatków bezzwrotnych miał miejsce w odniesieniu do zadań z zakresu ochrony atmosfery. Wypłacone w 2025 roku dotacje obejmowały przede wszystkim środki przeznaczone na realizację Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" skierowanego dla osób fizycznych.

W ramach środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa w 2025 roku wypłacono kwotę 24 060 tys. zł, w głównej mierze z przeznaczeniem na doposażenie w sprzęt do likwidacji zagrożeń ekologicznych jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego. Dofinansowanie przekazane zostało także między innymi na: przebudowę systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci przesyłowych C.O. na terenie Zakładu Karnego w Wojkowicach, zakup urządzeń pomiarowych na wyposażenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, zakup samochodów z napędem hybrydowym dla Komendy Wojewódzkiej Policji i Śląskiego Oddziału Straży Granicznej w Raciborzu, która otrzymała również dofinansowanie do zakupu i montażu instalacji fotowoltaicznej.

Wsparcie na zadania w ramach ochrony przyrody, edukacji ekologicznej oraz opracowań i ekspertyz uzyskała także Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Wysokość wypłaconych środków w podziale na kierunki finansowania w latach 2023–2025 przedstawiono w Tabeli nr 18.

Tabela 18 Dotacje oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w latach 2023–2025 [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2023	2024	2025
1	Ochrona atmosfery	707 995	631 842	421 121
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	6 675	7 294	5 109
3	Ochrona przyrody	7 024	9 293	7 601
4	Edukacja ekologiczna	12 604	12 178	15 832
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	2 185	20 526	17 689
6	Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska	39 804	18 233	26 545
7	Opracowania i ekspertyzy	2 561	1 527	2 801
8	Monitoring środowiska	0	0	192
9	System kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	2 200	0	1 427
10	Profilaktyka zdrowotna	3 136	2 953	2 981
Razem		**784 184**	**703 846**	**501 298**

3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek

W 2025 roku kwota umorzeń od udzielonych pożyczek wyniosła 34 775 tys. zł. Rada Nadzorcza oraz Zarząd rozpatrzyły pozytywnie 137 wniosków o umorzenie.

Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie i rozliczenie dofinansowanego zadania, osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego i rzeczowego, spłata co najmniej 50% pożyczki oraz upływ okresu trwałości zadania. Pożyczkobiorca zobowiązany był także do wywiązywania się z obowiązku wnoszenia opłat i kar przewidzianych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz z zobowiązań na rzecz Funduszu.

Przy rozpatrywaniu wniosków o częściowe umorzenie pożyczek bramo pod uwagę zapisy wynikające z Zasad, które obowiązywały w dniu złożenia przez pożyczkobiorcę wniosku o umorzenie. Na wysokość udzielanych umorzeń miały wpływ m.in: zmniejszenie wymiaru planowanych do osiągnięcia efektów, terminowość regulowania zobowiązań na rzecz Funduszu, terminowość wywiązywania się pożyczkobiorców ze zobowiązań umownych (w zakresie terminowego rozliczania udzielonych dofinansowań oraz potwierdzania uzyskanych efektów), a także implementacja przepisów o pomocy publicznej.

3.1.3. Nagrody za działalność

Fundusz przyznaje nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska.

Nagrody w 2025 roku były przyznawane przez Fundusz:

- z okazji Dnia Ziemi tzw. „Zielone czeki";
- w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT'2025".

Łącznie w 2025 roku na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska wypłacono 564 tys. zł.

3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE

Finansowanie zwrotne stanowiło główną formę dofinansowania zadań proekologicznych ze środków własnych przez Fundusz. Dzięki takiemu finansowaniu zapewniona jest odnawialność środków finansowych, co umożliwia wsparcie kolejnych zadań.

Fundusz udziela pożyczek, stosując preferencyjne oprocentowanie o charakterze zmiennym, według s.r.w. Oprocentowanie umarzalnych pożyczek wynosi 0,80 s.r.w., lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym. Oprocentowanie nieumarzalnych pożyczek wynosi 0,40 s.r.w., lecz nie mniej niż 1,5% w stosunku rocznym. Stopa oprocentowania ustalana jest określonym wskaźnikiem odniesionym do stopy redyskonta weksli obowiązującej w pierwszym dniu miesiąca, w którym zawarto umowę.

W 2025 roku pożyczki ze środków własnych Funduszu mogły być udzielane do 100% kosztów kwalifikowanych w zależności od efektów ekologicznych zadania oraz możliwości finansowych Funduszu.

Średnie ważone oprocentowanie dla umów pożyczek udzielonych przez Fundusz, wynosiło w 2025 roku 3,29%. W 2025 roku wypłaty w formie pożyczek i kredytów z bankowych linii kredytowych wyniosły 213 328 tys. zł.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz gospodarce wodnej. Na zadania te przeznaczono ponad 83% całości udzielonego finansowania zwrotnego.

Tabela 19 Finansowanie zwrotne ze środków Funduszu oraz w ramach POIiŚ w latach 2023–2025 [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2023	2024	2025
1	Ochrona atmosfery	229 745	136 140	142 947
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	9 126	6 613	11 139
3	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	29 503	27 031	59 371
Razem		**268 374**	**169 784**	**213 457**

4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI

Fundusz wszedł w posiadanie akcji i udziałów spółek, pod rządami ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującej do końca 2009 roku, która przewidywała nabywanie przez wojewódzkie fundusze aktywów w spółkach, jeżeli ich statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności była ochrona środowiska i gospodarka wodna. W przypadku podmiotów działających poza tą sferą, ustawa zezwalała na zaangażowanie kapitałowe i obejmowanie udziałów lub akcji wyłącznie w drodze zamiany za wierzytelności z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska oraz kar (tzw. spółki za wierzytelności).

Na dzień 31 grudnia 2025 roku, w posiadaniu Funduszu były aktywa czterech spółek, z czego dwie były w trakcie likwidacji, a pozostałe dwie prowadziły czynną działalność związaną z ochroną środowiska.

Tabela 20 Akcje i udziały posiadane przez Fundusz

Nazwa podmiotu, którego papiery wartościowe są w posiadaniu Funduszu	Udział Funduszu w kapitale zakładowym / akcyjnym spółki [w %]	Udział głosów Funduszu na zgromadzeniu spółki [w %]	Wartość szacunkowa udziałów / akcji na dzień 31.12.2025 [w zł]
Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie	0,80%	0,80%	8 746 581,48 zł
Beskid – Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Cięcinie	8,63%	32,08% (1 udział=5 głosów)	2 102 992,08 zł
Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. w likwidacji z siedzibą w Bielsku-Białej	100%	100%	2 722 804,24 zł
Ekofol II S.A. w likwidacji z siedzibą w Świętochłowicach	60%	60%	0,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2025 roku wartość akcji i udziałów spółek należących do Funduszu zaktualizowano o kwotę (-)1 463 924,88 zł, co było związane ze spadkiem wartości akcji BOŚ S.A.

Łączna wartość księgowa akcji i udziałów posiadanych przez Fundusz na dzień 31 grudnia 2025 roku zmalała w porównaniu z rokiem poprzednim, tj. z 15 036 302,68 zł w 2024 roku do 13 572 377,80 zł.

5. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wykonując obowiązujące prawo w 2025 roku ,Fundusz udzielał pomocy publicznej w ramach:

- pomocy de minimis zgodnie z:
  - Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis;
  - Rozporządzeniem Komisji (UE) 2023/2832 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym;
- pomocy horyzontalnej na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 lutego 2024 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska;
- pomocy regionalnej na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony środowiska.

W przeważającej większości Fundusz w 2025 roku udzielał pomocy publicznej w ramach pomocy de minimis (355 przypadków pomocy publicznej, o łącznej wartości brutto wynoszącej 11 640 tys. zł). Dofinansowanie spełniające kryteria dozwolonej pomocy otrzymało 440 podmiotów na realizację 349 zadań.

Wartość pomocy brutto (rozumiana jako ekwiwalent dotacji brutto obliczony zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach) wyniosła 21 928 tys. zł, natomiast wartość nominalna pomocy udzielonej przez Fundusz w 2025 roku wyniosła 186 936 tys. zł.

Podstawową formą udzielonej przez Fundusz pomocy publicznej w 2025 roku były: pożyczki preferencyjne – 205 umów, dotacje - 182 umowy oraz umorzenia pożyczek - 53 umowy.

Tabela 21 Pomoc publiczna udzielona w latach 2023–2025

Lp.	Forma pomocy	Liczba umów [w szt.]			Wartość pomocy brutto (EDB) [w tys. zł]		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
1	Dotacje	372	402	182	5 506	7 743	7 054
2	Pożyczki preferencyjne	203	244	205	7 657	6 931	8 384
3	Umorzenia pożyczek	36	35	53	4 246	5 774	6 490
Razem		**611**	**681**	**440**	**17 409**	**20 448**	**21 928**

6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE

Wydatki majątkowe Funduszu w 2025 roku wyniosły 1 171 tys. zł.

W 2025 roku dokonano zakupu samochodów służbowych, które są wykorzystywane głównie do realizacji czynności kontrolnych inwestycji w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

Zakupiono również komputery stacjonarne typu All in One, które umożliwią doposażenie stanowisk pracy dla nowo zatrudnionych pracowników Funduszu oraz wymianę wyeksploatowanego sprzętu komputerowego. Dodatkowo zakupiono komputery przenośne typu notebook na potrzeby biura, w szczególności w celu zapewnienia pracownikom mobilności, możliwości pracy zdalnej oraz realizacji zadań poza siedzibą Funduszu.

Przed okresem wakacyjnym zakupiono klimatyzator przenośny, przeznaczony na wyposażenie archiwum zakładowego zlokalizowanego w budynku przy ul. Jagiellońskiej.

W ramach wydatków na oprogramowanie zakupiono narzędzia do profesjonalnej obróbki graficznej zdjęć oraz plików wideo, a także usługę obsługi technicznej urządzeń drukujących i systemu centralnego wydruku, obejmującą dostawę dwóch urządzeń wielofunkcyjnych. W 2025 roku wdrożono również system kadrowo-płacowy wraz z elektronicznym rozliczaniem czasu pracy oraz portalem pracownika.

W zakresie wyposażenia technicznego biura zakupiono m.in.: aparaty fotograficzne z obiektywami, telefony komórkowe, niszczarki dokumentów, przełączniki sieciowe, bezprzewodowe punkty dostępu do sieci informatycznej, skanery dokumentów dla kancelarii, zestaw audio do sali konferencyjnej, ekspresy do kawy do pomieszczeń socjalnych oraz sprzęt przeznaczony do wyposażenia pomieszczenia do nagrywania podcastów i wywiadów promujących działalność Funduszu.

VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych ze środków Funduszu w 2025 roku odbywało się w ramach naborów ciągłych, jak i w wyznaczonych terminach.

Terminy oraz regulaminy przedsięwzięć objętych naborami lub trybem konkursowym ogłaszane były na stronie internetowej Funduszu.

W ramach wniosków, które wpłynęły na 2025 rok Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 9 624 zadań, przeznaczając na ich realizację ze środków Funduszu 365 097 tys. zł, a ze środków Narodowego Funduszu 381 315 tys. zł.

Pozytywnie rozpatrzono:

- 7 637 wniosków z zakresu ochrony atmosfery, w tym 7 356 wniosków w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”;
- 96 wniosków z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi;
- 90 wniosków z zakresu ochrony przyrody;
- 361 wniosków z zakresu edukacji ekologicznej;
- 657 wniosków z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej;
- 534 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom;
- 37 wniosków z zakresu opracowań i ekspertyz;
- 1 wniosek z zakresu systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska;
- 74 wnioski z zakresu profilaktyki zdrowotnej;
- 137 wniosków o umorzenie części pożyczek.

Procedura rozpatrywania wniosków nie została zakończona pozytywną decyzją o dofinansowaniu dla 2 912 wniosków (w tym 1 143 wnioski przeszły do rozpatrzenia w roku 2026, z czego 924 dotyczyły Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”).

Główne przyczyny niezakończenia procedury rozpatrywania wniosków podjęciem decyzji o dofinansowaniu w 2025 roku były:

- wnioski w trakcie uzupełnień przewidziane do rozpatrzenia w 2026 roku;
- rezygnacja wnioskodawców z realizacji zadań;
- niska ocena merytoryczna realizowanych zadań;
- brak uzupełnień w wymaganym terminie;
- niespełnienie warunków formalnych;
- brak zgodności z obowiązującymi w Funduszu Zasadami, Kryteriami, programami wspólnego finansowania, regulaminami bądź instrukcjami w zakresie dofinansowania zadań.

Do Funduszu na 2026 rok wpłynęło 16 wniosków na kwotę 24 287 tys. zł. W 2025 roku Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 13 zadań, przeznaczając na ich realizację 20 134 tys. zł.

2. ZAWARTE UMOWY

W 2025 roku zawarto łącznie 10 564 umowy o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu, środków Unii Europejskiej (FEnIKS) oraz środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz na łączną kwotę 748 704 tys. zł. Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 10 196 umów dotacji na kwotę 487 330 tys. zł, w tym 8 263 umowy w ramach Programów realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem na kwotę 420 233 tys. zł;
- 19 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 18 674 tys. zł;
- 137 umów umorzenia pożyczek na kwotę 34 775 tys. zł;
- 210 umów pożyczek na kwotę 207 867 tys. zł;
- 2 umowy w ramach bankowych linii kredytowych na kwotę 58 tys. zł.

Największa liczba zawartych umów w 2025 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony atmosfery – 8 652 umowy, co stanowiło blisko 80% wartości wszystkich zawartych umów.

Rysunek 10 Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2025 roku)

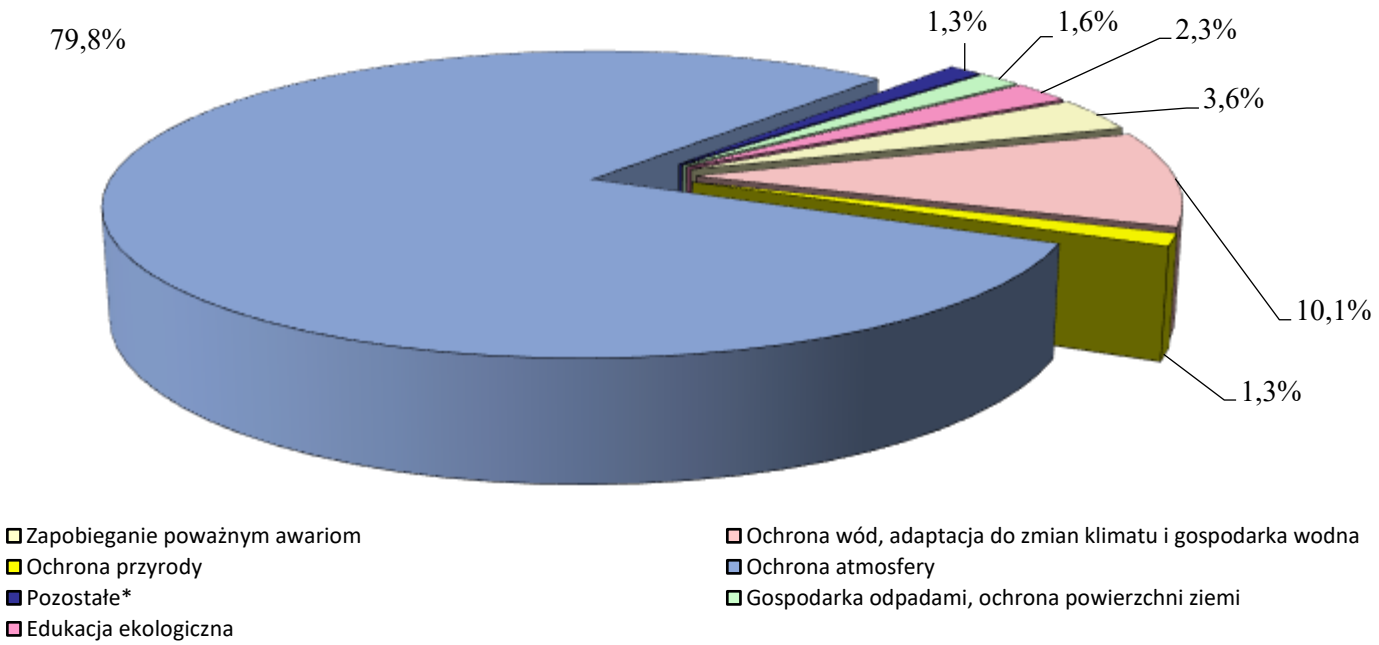

*umowy umorzenia bez przeznaczenia, zarządzanie środowiskowe, profilaktyka zdrowotna

2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK

W 2025 roku zawierano z beneficjentami umowy na dofinansowanie zadań ze środków własnych Funduszu, środków Unii Europejskiej oraz udostępnionych przez Narodowy Fundusz w ramach następujących Programów Priorytetowych:

- „Czyste Powietrze";
- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 1) i Część 3)";
- „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest. Część 2)";
- „Adaptacja do zmian klimatu Część 2) Usuwanie skutków powodzi 2024 r.".

Na podstawie umów udostępnienia środków zawartych z Narodowym Funduszem oraz w ramach FEnIKS zawarto łącznie 8 263 umowy dotacji. Łączna wysokość dofinansowania wyniosła 408 958 tys. zł. Zdecydowana większość dotyczyła umów z osobami fizycznymi w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze".

Wypłaty środków dokonywane były na podstawie umów dotacji, umów przekazania środków oraz umów pożyczek. Część umów to umowy wieloletnie, z których wynikają zobowiązania do realizacji w latach następnych. Na koniec 2025 roku wielkość zobowiązań wynikających z zawartych umów wyniosła 1 122 286 tys. zł.

2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK

Na podstawie podjętych przez Radę Nadzorczą i Zarząd uchwał, w 2025 roku zawarto 137 umów umorzenia części pożyczek, na łączną kwotę 34 775 tys. zł, w tym 1 umowa umorzenia ze środków Narodowego Funduszu na kwotę 21 tys. zł.

Środki uzyskane z umorzenia części pożyczek, beneficjenci przeznaczali w blisko 95% na realizację nowych zadań ekologicznych, zgodnych z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. System warunkowych umorzeń stymulował realizację kolejnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego. Najwięcej środków przeznaczono na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony atmosfery 26 027 tys. zł oraz ochronę wód, adaptację do zmian klimatu i gospodarkę wodną 5 973 tys. zł.

Część pożyczkobiorców, którzy nie planują w najbliższym czasie realizacji kolejnych zadań związanych z ochroną środowiska, skorzystała z preferencyjności udzielanego przez Fundusz dofinansowania, wnioskując o udzielenie częściowych umorzeń w niższym wymiarze, ale bez konieczności przeznaczania umorzonych pożyczek na realizację zadań o charakterze ekologicznym.

2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH

W 2025 roku Fundusz kontynuował wznowioną w 2024 roku ofertę dla banków. Z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. zawarta została w 2024 roku umowa na obsługę bankowej linii kredytowej, przeznaczonej na udzielanie kredytów finansujących przedsięwzięcia proekologiczne realizowane przez osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Środki te przeznaczone są na zadania w ramach następujących zakresów:

- ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery;
- przydomowych oczyszczalni ścieków, podłączeń do kanalizacji;
- systemów retencji i zagospodarowania wód opadowych oraz roztopowych, przyłączy wodociągowych budynku.

W 2025 roku zawarto jedynie 2 umowy z beneficjentami w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery na łączną kwotę 58 tys. zł.

IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2025 ROKU

Ustawowym celem działalności Funduszu jest wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, przy czym kluczową miarą jego skuteczności są efekty rzeczowe i ekologiczne osiągane w wyniku realizacji dofinansowanych przedsięwzięć. Fundusz realizuje swoje zadania poprzez udzielanie wsparcia finansowego w formie dotacji, pożyczek preferencyjnych oraz częściowych umorzeń pożyczek, zarówno ze środków własnych, jak i środków pochodzących z Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej.

Działalność Funduszu ma charakter zrównoważony i długofalowy – środki finansowe przeznaczone na poszczególne projekty nie tylko umożliwiają realizację bieżących działań proekologicznych, lecz także stymulują kolejne przedsięwzięcia, zapewniając odnawialność środków i maksymalizując korzyści dla środowiska. Ocena efektywności Funduszu opiera się na analizie rezultatów rzeczowych, takich jak wdrażanie technologii ograniczających emisję zanieczyszczeń, modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej czy rozwój odnawialnych źródeł energii, a także na ocenie efektów ekologicznych, obejmujących poprawę jakości powietrza, ochronę wód, zwiększenie retencji wód opadowych, zachowanie bioróżnorodności oraz ograniczenie negatywnego wpływu odpadów i zanieczyszczeń na środowisko.

1. OCHRONA ATMOSFERY

Umowy na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, zawarte w 2025 roku, stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 93 899 kg/a zanieczyszczeń pyłowych;
- 137 278 441 kg/a zanieczyszczeń gazowych, z tego:
  - 462 348 kg/a SO_2;
  - 141 256 kg/a NOx;
  - 231 002 kg/a CO;
  - 136 443 551 kg/a CO_2;
  - 271 kg/a b-a-p.

Do najważniejszych zadań należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia emisji w budynkach mieszkalnych na terenie gmin, m.in.: Kuźnia Raciborska, Goleszów, Gorzyce, Bojszowy, Sławków;
- inwestycje polegające na termomodernizacji budynków realizowane przez m.in.: Spółdzielnię Mieszkaniową „Zawiercie”, Katowicką Spółdzielnię Mieszkaniową, Spółdzielnię Mieszkaniową „ROW”;
- „Modernizacja instalacji spalania paliw poprzez przystosowanie kotła WR-40 do spalania biomasy w zakładzie TP13 Katowice Szopienice”, realizowana przez Dalkia Polska Energia S.A.;
- zastosowanie pomp ciepła dla celów ogrzewania budynków, przygotowania cwu i wody basenowej dla nowobudowanego hotelu w Podlesicach na działkach nr 1857 i 1858, realizowana przez "BODEKO HOTELE" Sp. z o.o.;
- modernizacja systemu ogrzewania budynku przy ul. Huty Julia 12B w Bytomiu, realizowana przez PEC Bytom Sp. z o.o.;

- „Dostawa urządzeń akumulatorowych przeznaczonych dla transportu podwieszonego oraz torowego pod ziemią dla JSW S.A. KWK "Knurów-Szczygłowice", realizowana przez Jastrzębską Spółkę Węglową S.A.

Ponadto kontynuowane były działania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych i państwowe jednostki budżetowe związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz z zakupem samochodów z napędem hybrydowym dla potrzeb garnizonu śląskiej Policji. W 2024 roku przekazano do eksploatacji kolejne 72 radiowozy z napędem hybrydowym.

Liczne podmioty realizowały w swoich obiektach zadania z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej, w tym m.in. instalacji fotowoltaicznych:

- AMSTAR Sp. z o.o.;
- Park Medical Sp. z o.o.;
- Uniformshop Europe Sp. z o.o.;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej - Gliwice Sp. z o.o.;
- Zakłady Mięsne Wolas Sp. z o.o.;
- Spółdzielnia Mieszkaniowa im. I. J. Paderewskiego w Katowicach;
- „DICTADOR EUROPE" Sp. z o.o.;
- Hotel Fero Lux Sp. z o.o.;
- Klinika Teodorowscy Sp. z o.o.;
- FB Dombud Jarosław Chryczyk;
- TAURON Nowe Technologie S.A.;
- Voyage Sp. z o.o.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W 2025 roku Fundusz podpisał umowy z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- 5 667 Mg odpadów niebezpiecznych zostanie poddanych unieszkodliwieniu;
- poprzez zakup 5 specjalistycznych pojazdów przystosowanych do zbiórki odpadów biodegradowalnych ograniczono wielkość negatywnych emisji do środowiska.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Fundusz w 2025 roku kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, a także wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. W 2025 roku z dofinansowania skorzystało 71 gmin. Zawarte umowy na realizację zadań w ramach usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stworzyły możliwość unieszkodliwienia prawie 5 168 Mg odpadów.

3. OCHRONA PRZYRODY

W zakresie ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo w ramach udzielonego dofinansowania zaplanowano:

- w parkach zabytkowych w gminach: Tarnowskie Góry, Parzymiechy, Janów, Łubowice, Cielętnikach oraz na terenie zespołów pałacowo-parkowych w Łodygowicach, Janowie, Przyszowicach, Koszęcinie i Kozach w ramach prac pielęgnacyjnych: wykonanie cięć

oraz zabiegów pielęgnacyjnych 1 127 szt. drzew, wycinkę 729 szt. drzew, karczowanie samosiejek i podrostów na obszarze 3 724 ha, renowację trawników na powierzchni około 54 011 ha, zakup i nasadzenia łącznie 135 sadzonek drzew;

- ochronę pomników przyrody w gminach: Ujsoły, Bieruń, Jaworzno, Czechowice-Dziedzice oraz Ornontowice poprzez zabiegi sanitarno-pielęgnacyjne 38 szt. drzew;
- w zakresie rozwoju ogrodów botanicznych w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie oraz w Radzionkowie, Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrzu oraz Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu - rozbudowa kolekcji roślinnych, szkółki podkładek, utworzenie nowych kwater, założenie kolekcji dendrologicznej, wzbogacenie różnorodności istniejących kolekcji o nowe gatunki roślin i ich odmiany m.in.: zakup i sadzenie 8 492 szt. roślin ozdobnych, uprawnych oraz siedliskowych, zakup akcesoriów i narzędzi ogrodniczych, a także zakup i montaż 892 szt. tabliczek gatunkowych oraz 2 tablic edukacyjnych.

W zakresie ochrony roślin lub zwierząt zagrożonych, w ich naturalnych siedliskach, zaplanowano:

- w celu ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków: utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego gatunku poprzez zakup i zarybienie jeziora Goczałkowickiego narybkiem szczupaka – ok. 260 000,00 szt., sandacza – ok. 500 000,00 szt. i węgorza – ok. 342 kg, oraz poprzez zakup materiału zarybieniowego i zarybienie wód otwartych w obrębie powiatów: częstochowskiego, kłobuckiego, myszkowskiego, zawierciańskiego, lublinieckiego oraz tarnogórskiego, 16 gatunkami ryb (6 955 kg oraz 1 130 500 szt. materiału zarybieniowego), utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego głuszca (odchowano 23 osobniki) oraz zakup 3 050 kg karmy, 50 op. lekarstw i suplementów, ochrona chomika europejskiego poprzez pozyskanie i zasiedlenie min. 35 szt. osobników chomika, a także żubra w Pokazowej Zagrodzie Żubrów w Pszczynie – zakupiono 48 070 kg karmy, sfinansowano opiekę weterynaryjną, utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego ok. 150 gatunków ptaków w ośrodku Regionalnej Fundacji Pomocy Niewidomym w Ziemięcicach Nadleśnictwie Brynek poprzez zakup 36 szt. budek lęgowych, oraz 4 szt. budek lęgowych na terenie Śląskiego Ogrodu Zoologicznego;
- w celu rehabilitacji zwierząt dziko żyjących, w ośrodkach rehabilitacyjnych zaplanowano: zakup 20 002 kg karmy, 750 litrów karmy, 2 442 szt. karmy, lekarstw oraz zapewnienie opieki weterynaryjnej dla dzikich zwierząt przebywających w ośrodkach rehabilitacyjnych;
- w zakresie ochrony cennych przyrodniczo biotopów o dużej bioróżnorodności, w szczególności torfowisk, muraw kserotermicznych i zarośli śródpolnych zaplanowano czynną ochronę muraw:
  - na terenie Jaworzna – działania czynnej ochrony poprzez wypas owiec na obszarze 9 ha, wykaszanie mechaniczne ręczne na powierzchni 19 ha, zwalczanie gatunków inwazyjnych na powierzchni 5 ha;
  - na obszarze rezerwatu przyrody Góra Zborów - usuwanie inwazyjnych roślin na obszarze ok. 1 ha, prowadzenie kontrolowanego wypasu zwierząt gospodarskich na obszarze ok. 4 ha;
  - na terenie Góry Zborów i Góry Kołoczek - usuwanie inwazyjnych roślin na obszarze ok. 2 ha, prowadzenie kontrolowanego wypasu zwierząt gospodarskich na obszarze ok. 3 ha, wykaszanie mechaniczne na powierzchni 1 ha;
  - na obszarze Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd" działania czynnej ochrony poprzez wypas kóz i owiec na obszarze ok. 25 ha oraz usuwanie roślin inwazyjnych na obszarze 2 ha,
  - na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy usuwanie roślin inwazyjnych na obszarze ok. 12 ha.

W zakresie naprawienia szkód wyrządzonych w środowisku przyrodniczym dofinansowano usunięcie i unieszkodliwienie barszczu Sosnowskiego na obszarze ok. 39 ha na terenie gminy Łodygowice (kontynuacja zadania).

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej zaplanowano między innymi:

- zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów (łącznie 3 959 godzin) w ośrodkach edukacji ekologicznej przez jednostki wyspecjalizowane w prowadzeniu edukacji ekologicznej z udziałem 16 590 dzieci i młodzieży z województwa śląskiego;
- wspieranie 9 ośrodków edukacji ekologicznej, organizacji realizujących programy edukacji ekologicznej np. poprzez doposażenie Ośrodka Edukacji Ekologiczno-Geologicznej GEOSFERA w Jaworznie, stworzenie izby edukacji leśnej w Nadleśnictwie Koniecpol, binokularów oraz modeli zwierząt do Śląskiego Ogrodu Zoologicznego czy sprzętu multimedialnego w Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego Jury w Podlesicach;
- doposażenie 3 uczelnianych laboratoriów na kierunkach kształcenia związanych z ochroną środowiska w specjalistyczną aparaturę – zakup spektrometru do pracowni badawczej, przenośnego analizatora biogazu, niwelatora laserowego oraz dalmierza laserowego dalekiego zasięgu wraz z wyposażeniem;
- zorganizowanie na terenie województwa śląskiego 8 konferencji i seminariów z udziałem ok. 964 uczestników, podczas których zaplanowano wygłoszenie 75 referatów i wydanie ok. 1 965 materiałów konferencyjnych lub pokonferencyjnych;
- dofinansowanie 49 działań edukacyjno-informacyjnych, w tym przedsięwzięć związanych z obchodami świąt ekologicznych w ramach dwóch edycji konkursu „EKO-WYDARZENIA", w których uczestniczyło 149 535 osób;
- zorganizowanie i przeprowadzenie 13 programów i kampanii, akcji edukacyjno-informacyjnych, obejmujących organizację happeningów, koncertów, plenerów fotograficznych, konferencji, prelekcji, konkursów ekologicznych wraz z zakupem nagród oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży wraz z zakupem sprzętu do prowadzenia zajęć edukacyjnych;
- w ramach kolejnej edycji Konkursu „Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska" wydanie 487 kolumn druku w 21 tytułach prasowych, wyemitowanie 444 audycji na antenie 6 rozgłośni radiowych i 180 programów w 8 stacjach telewizyjnych oraz publikacje na 16 portalach internetowych;
- wydanie publikacji propagujących ochronę środowiska i gospodarkę wodną: druk łącznie 23 250 szt. folderów, broszur, katalogów, zeszytów edukacyjnych, 500 egz. gier edukacyjnych oraz produkcję 3 filmów edukacyjnych;
- utworzenie 6 ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych na terenie województwa śląskiego, na których zaplanowano wykonanie i montaż 94 tablic;
- dofinansowanie utworzenia i wyposażenia łącznie 85 ekopracowni oraz 113 przestrzeni dedykowanych prowadzeniu zajęć dydaktycznych w jednostkach oświatowych województwa śląskiego.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

W 2025 roku Fundusz podpisał umowy z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- z zakresu ochrony wód:
  - 33,6 km kanalizacji sanitarnej;
  - 27 szt. przepompowni ścieków;
  - 592 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków;
  - 442 szt. podłączeń do kanalizacji;
- z zakresu gospodarki wodnej:
  - 25,3 km sieci wodociągowej;
  - 372 szt. przyłączy wodociągowych.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej 1 510 tys. osób będzie korzystało z ulepszonego zaopatrzenia w wodę.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony wód 2,2 tys. osób będzie korzystało z ulepszonego oczyszczania ścieków.

6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM I ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA

W zakresie zapobiegania poważnym awariom w 2025 roku zawarto umowy o dofinansowanie zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz Ochotnicze Straże Pożarne.

W ramach zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej dofinansowano zakup m.in. 27 pojazdów specjalistycznych.

Dodatkowo dofinansowano zakup sprzętu i wyposażenia indywidualnego strażaka, środków chemicznych oraz specjalistycznego sprzętu do konserwacji, sprawdzenia oraz utrzymania w gotowości aparatów ochrony dróg oddechowych.

W ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych" przy wsparciu Funduszu, zakupiono 28 specjalistycznych samochodów ratowniczo–gaśniczych, w tym:

- 1 ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy;
- 19 średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych;
- 8 lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych.

W ramach finansowania zakupu sprzętu pożarniczego przez Gminy i jednostki OSP województwa śląskiego Fundusz dofinansował 386 zadań na zakup sprzętu pożarniczego takiego jak: środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny, środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE

W 2025 roku dofinansowano opracowanie 30 programów ochrony środowiska w tym dla gmin: Poraj, Rybnik, Gierałtowice i Miedźna.

W zakresie uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – dofinansowano sporządzenie

2 uproszczonych planów dla lasów położonych na terenie powiatu częstochowskiego i będzińskiego o łącznej powierzchni 570 ha.

W zakresie zarządzania obszarami Natura 2000, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach uzyskała dofinansowanie na opracowanie 4 dokumentów umożliwiających prawidłowe zarządzanie trzema obszarami Natura 2000 z terenu województwa śląskiego.

Dofinansowanie opracowania wskazań do czynnej ochrony obszarów cennych przyrodniczo na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej w Parku Krajobrazowym Stawki oraz Załęczańskim Parku Krajobrazowym.

Fundusz dofinansował opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian Klimatu dla Gminy Pszczyna.

W ramach opinii naukowych, opracowań i ekspertyz dofinansowano opracowanie „Inwentaryzacja terenów zdegradowanych działalnością górniczą na obszarze powiatu kłobuckiego". Inwentaryzacją objęto 9 gmin.

W ramach systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska dofinansowano zakup nowych wersji informatycznego systemu ewidencyjno-opłatowego, służącego do kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat środowiskowych.

8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Profilaktyka zdrowotna dzieci obejmuje działania specjalistyczne i działania ogólnoprofilaktyczne. Profilaktyką zdrowotną objęto dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

W ramach profilaktyki specjalistycznej w 2025 roku założono wyjazdy profilaktyczno-zdrowotne do miejscowości czystych ekologicznie dla 290 dzieci i młodzieży z podwyższonym i wysokim poziomem ołowiu we krwi z rejonu Miasteczka Śląskiego oraz miast do niego przyległych: Kalet, Ożarowic i Tarnowskich Gór.

W ramach działań ogólnoprofilaktycznych realizowano programy profilaktyki zdrowotnej, edukacji ekologicznej i regionalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej dzieci w trakcie wyjazdów śródrocznych na tzw. zielone szkoły oraz wyjazdów w okresie wakacji.

Założono, że z wyjazdów ogólnoprofilaktycznych realizowanych w trakcie roku szkolnego (tzw. zielone szkoły) skorzysta 4 357 dzieci, natomiast w okresie wakacji wyjedzie około 4 630 dzieci.

Zrealizowane wyjazdy ogólnoprofilaktyczne, w tym przypadające na okres wakacji zostały dostosowane do aktualnych wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

Tabela 22 Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2025 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Oszczędność energii	GJ/a	381 649
2	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	129
3	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	17 758
4	Produkcja energii cieplnej z pozostałych źródeł energii	GJ/a	57 967

5	Produkcja energii cieplnej z biomasy	GJ/a	182 566
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	271
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	231 002
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO_2	kg/a	136 443 551
9	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - HC	kg/a	13
10	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NOx	kg/a	141 256
11	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO_2	kg/a	462 348
12	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	93 899
13	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	312 443
14	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	1 215 994
15	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	7 738 994
16	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych	kWh/a	16 467 000
17	Przebieg pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	km/a	239 000
18	Ograniczenie zużycia energii końcowej	GJ/a	571 850
19	Ograniczenie zużycia energii pierwotnej	GJ/a	681 740
20	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikro instalacji fotowoltaicznych	MWe	3,56
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	6 044
2	Unieszkodliwianie odpadów	Mg	20
3	Zastąpienie wyeksploatowanych pojazdów do transportu odpadów komunalnych nowoczesnymi pojazdami przystosowanymi do zbiórki odpadów biodegradowalnych	szt.	5
4	Selektywne zebranie i przekazanie do odzysku, recyklingu lub unieszkodliwiania w skali roku co najmniej	Mg/a	1 930
5	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów	m^3/a	480
6	Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku/unieszkodliwiania w stosunku do stanu przed rozbudową/modernizacją instalacji	%	50
3. Ochrona przyrody			
1	Rehabilitacja gatunków dziko żyjących	liczba zwierząt	1 050
2	Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk)	ha	5 306

3	Utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego gatunków	liczba gatunków	31
4. Edukacja ekologiczna			
1	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze gmin	liczba gmin	25
2	Podniesienie świadomości ekologicznej uczestników/odbiorców	liczba osób	194 447
3	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze województwa śląskiego	liczba zadań	61
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	RLM kanalizacji	RLM	40 529
2	RLM oczyszczalni	RLM	186 465
3	Odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	szt.	420
4	Usuwanie szkód powodziowych	liczba zadań	22
5	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków	RLM	2 223
6	Stworzenie warunków do oczyszczania ścieków w ilości n do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków oczyszczonych	m^3/d	2 100
7	Wykonanie zbiornika o pojemności	m^3	15 000
8	Liczba osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę	osoby	1 510 009
9	Zmniejszenie strat wody	liczba zadań	2
10	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych	liczba zadań	17
11	Obszar chroniony	ha	163
12	Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej	osoby	73 636
13	Liczba zagospodarowanej wody opadowej	m^3/rok	7 230
14	Stworzenie możliwości odprowadzania ścieków z n podłączeń do budynków	szt.	54
15	Oczyszczanie ścieków do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na wprowadzenie ścieków do wód	liczba zadań	1
16	Stworzenie warunków prawidłowego przepływu wód	m^3/s	3
17	Odbudowa przepustu wałowego na długości	mb	4
18	Liczba przepompowni ścieków	szt.	1

6. Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska			
1	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych	liczba zadań	2
2	Poprawa możliwości w zakresie usuwania zagrożeń ekologicznych	liczba zadań	2
3	Liczba osób objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	liczba osób	2 345 458
4	Powierzchnia terenów objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	ha	415
7. Zarządzanie środowiskowe w regionie			
1	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze gminy	liczba gmin	63
2	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze	ha	20 200
3	Stworzenie warunków do prawidłowej ochrony przyrody leśnej na obszarze	ha	570
4	Zakup i wdrożenie programu dla wspomagania systemu kontroli wnoszenia opłat środowiskowych przez podmioty korzystające ze środowiska	szt.	1
5	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	liczba zadań	1
8. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wzmocnienie organizmów dzieci poprzez realizację programu profilaktyki zdrowotnej, podniesienie świadomości ekologicznej dzieci poprzez realizację programu edukacji ekologicznej	liczba dzieci	9 277

Tabela 23 Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2025 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Audyt energetyczny	szt.	5 707
2	Dokumentacja przygotowawcza	szt.	3 698
3	Elektrochemiczny magazyn energii	kWh	2 502
4	Pompa ciepła	kpl.	1 202
5	Pompa ciepła	kW	2 602
6	Instalacja c.w.u.	kpl.	21
7	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	718

8	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	164 848
9	Instalacja ogrzewania	kpl.	2 771
10	Instalacja solarna	kpl.	92
11	Oświetlenie energooszczędne	kpl.	35
12	Pozostałe inwestycje z zakresu ochrony atmosfery	kpl.	38
13	Przyłącze ciepłownicze	kpl.	3
14	Sieci cieplne wraz z przyłączami	m	3 207
15	Termoizolacja obiektów	kpl.	7 312
16	Układ kogeneracji w oparciu o konwencjonalne źródło energii	kpl.	2
17	Wentylacja mechaniczna	kpl.	109
18	Węzeł cieplny	kpl.	35
19	Zakup pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	kpl.	12
20	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	5 305
21	Źródło ciepła	kpl.	141
22	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl.	2 453
23	Źródło ciepła opalane gazem/olejem	kpl.	1 120
24	Źródło ciepła opalane paliwem stałym	kpl.	14
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Specjalistyczne pojazdy do zbiórki i transportu odpadów komunalnych, w tym biodegradowalnych	szt.	5
2	Specjalistyczny sprzęt komunalny do utrzymania porządku i czystości w Gminie (pojemniki/kontenery)	szt.	5 810
3	Specjalistyczny sprzęt komunalny do utrzymania porządku i czystości w Gminie (sprzęt komunalny)	szt.	1
4	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie (liczba obiektów/posesji)	szt.	2 545
5	Zakup urządzeń zapobiegających powstawaniu odpadów	kpl.	1
6	Usunięcie i unieszkodliwienie odpadów nielegalnie magazynowanych	Mg	20
7	Gminny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych	szt.	1
3. Ochrona przyrody			
1	Cięcia odmładzające krzewów	m^2	2 480
2	Druk wydawnictw	szt.	21 000

3	Działania związane z zabezpieczeniem chronionych obszarów oraz elementów przyrody ożywionej i nieożywionej	komplet	3
4	Karczowanie samosiejek i podrostów	ha	3 755
5	Opieka weterynaryjna	miesiąc	15
6	Renowacja trawników	ha	54 011
7	Rozścielenie ziemi	ha	0,01
8	Usuwanie roślin inwazyjnych	ha	65
9	Usuwanie pni	szt.	274
10	Utworzenie terenu zielonego	szt.	25
11	Wycinka drzew	szt.	729
12	Wykaszanie traw	ha	122
13	Wykonanie cięć pielęgnacyjnych drzew	szt.	1 622
14	Wykonanie cięć pielęgnacyjnych krzewów	szt.	5 422
15	Wypas kóz/owiec	ha	41
16	Zakup akcesoriów i narzędzi ogrodniczych	szt.	204
17	Zakup i montaż budek	szt.	40
18	Zakup i montaż tablic informacyjnych/edukacyjnych/urzędowych	szt.	19
19	Zakup i montaż tablic tabliczek gatunkowych	szt.	1 092
20	Zakup i sadzenie drzew	szt.	245
21	Zakup i sadzenie krzewów	szt.	101
22	Zakup i sadzenie roślin	szt.	17 573
23	Zakup i wsiedlenie zwierząt	szt.	1 890 535
24	Zakup karmy	kg	71 122
25	Zakup karmy	l	750
26	Zakup karmy	szt.	2 442
27	Zakup lekarstw dla zwierząt	szt.	50
28	Zakup pułapek feromonowych	szt.	248
29	Zakup ziemi urodzajnej	m^3	240 108
30	Zarybianie	kg	7 297
31	Zrębkowanie gałęzi	mp	325

4. Edukacja ekologiczna			
1	Doposażenie laboratorium	szt.	3
2	Doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej	szt.	9
3	Druk plakatu	szt.	93
4	Druk ulotki/folderu	szt.	36 050
5	Druk wydawnictwa	szt.	28 801
6	EKO-WYDARZENIA - Przeprowadzenie działań edukacyjnych	kpl.	49
7	Konferencje - przeprowadzenie konferencji	szt.	59
8	Konferencje - wydanie materiałów konferencyjnych	szt.	6 404
9	Konferencje - wygłoszenie referatów	szt.	223
10	Media - Internet	kpl.	168
11	Media - Publikacja czasopism	liczba numerów	326
12	Media - Publikacja kolumn ekologicznych	liczba kolumn	487
13	Media - Radio - Czas trwania audycji	min.	175
14	Media - Radio - Emisja audycji	liczba audycji	444
15	Media - Telewizja - Czas trwania programu	min.	280
16	Media - Telewizja - Programy	liczba programów	180
17	Pomoce dydaktyczne na terenie ścieżki	szt.	5
18	Produkcja filmu	min.	18
19	Przeprowadzenie akcji edukacyjnej	szt.	20
20	Przeprowadzenie konkursu	szt.	19
21	Przeprowadzenie programu/kampanii edukacyjnej	szt.	11
22	Tablice na terenie ścieżki	szt.	94
23	Utworzenie i wyposażenie Pracowni pod chmurką	szt.	113
24	Utworzenie i wyposażenie Zielonej Pracowni	szt.	85
25	Utworzenie strony internetowej	szt.	3
26	Utworzenie ścieżki	szt.	6
27	Warsztaty - godziny	godz.	3 959
28	Warsztaty - ilość/grupy	szt.	910
29	Warsztaty - osoby	liczba osób	16 590

30	Zakup gadżetów	szt.	2 002
31	Zakup i wręczenie nagród laureatom konkursu	szt.	300
32	Zakup pomocy dydaktycznych	szt.	24
33	Zakup pomocy naukowych do uczelnianego laboratorium	szt.	4
34	Zakup sadzonek	szt.	1 201
35	Zakup sprzętu komputerowego	szt.	2
36	Zakup sprzętu laboratoryjnego	szt.	2
37	Zakup urządzeń multimedialnych	szt.	5
38	Zakup wyposażenia	szt.	164
39	Zorganizowanie wystawy	szt.	1
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Kanalizacja sanitarna o długości	mb	33 597
2	Kanalizacja deszczowa o długości	mb	1 940
3	Przepustowość oczyszczalni	m^3/d	1 140
4	Oczyszczalnia ścieków komunalnych	m^3/d	2 109
5	Modernizacja oczyszczalni ścieków	m^3/d	1 000
6	Przepompownie	szt.	27
7	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	592
8	Kanał ulgi o długości	mb.	132
9	Zbiornik retencyjny nadziemny otwarty	szt.	1
10	Sieć wodociągowa o długości	mb.	25 315
11	Przyłącza wodociągowe	szt.	372
12	Podłączenia kanalizacyjne	szt.	260
13	Stacja uzdatniania wody o wydajności	m^3/d	660
14	Zbiornik retencyjny podziemny zamknięty (pojemność)	m^3	300
15	Zbiornik retencyjny podziemny zamknięty	szt.	151
16	Odbudowa przepustu wałowego	szt.	6
17	Ujęcie wody o wydajności	m^3/d	711
18	Liczba instalacji służąca zagospodarowaniu wody opadowej	szt.	30
19	Liczba wyposażonych jednostek OSP	szt.	107
20	Naprawa uszkodzonych nawierzchni, fundamentów, skarp	m	300

21	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	3
22	Przyczepa do transportu	szt.	1
23	Specjalistyczny sprzęt elektryczno-elektroniczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	34
24	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	415
25	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka (w ramach usuwania szkód przeciwpowodziowych)	kpl.	438
26	Zakup niezbędnego sprzętu (w ramach usuwania szkód przeciwpowodziowych)	kpl.	6
27	Zbiornik magazynowy wody pitnej	m^3	450
28	Usuwanie szkód powodziowych	liczba zadań	13
29	Usuwanie szkód powodziowych	m^2	200
6. Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska			
1	Liczba wyposażonych jednostek OSP	szt.	502
2	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny	szt.	965
3	Specjalistyczny sprzęt sygnalizacyjny	szt.	114
4	Specjalistyczny sprzęt elektryczno-elektroniczny	szt.	65
5	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	79
6	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka	kpl.	5 101
7	Zakup sprzętu ODO	kpl.	148
8	Zakup niezbędnego sprzętu	kpl.	203
9	Zakup środków chemicznych - dyspergenty	dm^3	8 830
10	Zakup środków chemicznych - sorbenty i środki pianotwórcze	kg	75 786
11	Zakup pojazdów specjalistycznych	szt.	17
12	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	10
13	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	22
14	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	4
15	Quad pojazd specjalistyczny	szt.	12
16	Liczba zakupionych dronów	szt.	2
17	Liczba zakupionych przyczep do transportu	szt.	8

18	Liczba zakupionych rozpoznawczo-ratowniczych samochodów lekkich	szt.	7
19	Liczba zakupionych ratowniczych łodzi hybrydowych	szt.	1
7. Zarządzanie środowiskowe w regionie			
1	Opracowanie dokumentu	szt.	40
2	Zakup i wdrożenie programu dla wspomagania systemu kontroli wnoszenia opłat środowiskowych przez podmioty korzystające ze środowiska	szt.	1
3	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	szt.	1
8. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wyjazd dzieci	liczba dzieci	9 277

X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2025 ROKU

1. OCHRONA ATMOSFERY

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony atmosfery, których realizacja została zakończona w 2025 roku należą:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa „ROW" w Wodzisławiu Śląskim – Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielolokalowych w Wodzisławiu Śląskim przy ul. Przemysława 2 i 8, należących do Spółdzielni Mieszkaniowej „ROW";
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach - Nowocześni, szybcy, ekologiczni - zakup samochodów z napędem hybrydowym dla potrzeb garnizonu śląskiej Policji Etap VII;
- Sosnowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa - Termomodernizacja budynku mieszkalnego zlokalizowanego w Sosnowcu przy ul. Czeladzkiej 49-61;
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zawierciu - Kompleksowa termomodernizacja wraz z wymianą oświetlenia wewnętrznego budynku biurowo-magazynowego przy ul. Krzywej 3 w Zawierciu;
- "BODEKO HOTELE" Sp. z o.o. w Kroczycach - Zastosowanie pomp ciepła dla celów ogrzewania budynków, przygotowania cwu i wody basenowej dla nowobudowanego hotelu w Podlesicach na działkach nr 1 857 i 1 858;
- Spółdzielnia Mieszkaniowa "Zagórze" - Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego w Sosnowcu, przy ul. Długosza 19-25, ul. Sikorskiego 2;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o. Tychy - Przebudowa osiedlowej sieci ciepłowniczej z sieci kanałowej na sieć w technologii podziemnych rur preizolowanych wraz z przyłączami od ul. Przemysłowej 64 do ul. Serdecznej w Tychach;
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. - Dostawa urządzeń akumulatorowych przeznaczonych dla transportu podwieszonego oraz torowego pod ziemią dla JSW S.A. KWK "Knurów-Szczygłowice";
- Gmina Katowice - Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Katowice - kontynuacja działań związanych z dofinansowaniem wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych - budynki wielorodzinne - etap VII: 2023 rok;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o. w Bytomiu - Modernizacja systemu ogrzewania budynku przy ul. Huty Julia 12B w Bytomiu.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi, których realizacja została zakończona w 2025 roku należą:

- MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o. - Modernizacja linii fermentacji beztlenowej na potrzeby produkcji środka poprawiającego jakość gleby;
- PreZero Bielsko-Biała SA - Zakup 3 niskoemisyjnych specjalistycznych środków transportu przeznaczonych m.in. do odbierania odpadów komunalnych z napędem CNG przez PreZero Bielsko-Biała SA;
- Zakład Gospodarki Odpadami S.A. ZGO - Zakup dwóch specjalistycznych pojazdów komunalnych służących realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami.

3. OCHRONA PRZYRODY

Konkurs „Zielona Przestrzeń – III edycja".

Celem konkursu było utworzenie na terenie ogólnodostępnym, będącym we władaniu jednostki samorządu terytorialnego, terenów zieleni służących dostosowaniu przestrzeni publicznej do potrzeb społecznych. W ramach trzeciej edycji zakwalifikowano do dofinansowania 36 wniosków (na łączną kwotę 7 231 081,29 zł), które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie przestrzeni, w tym wykorzystanie naturalnej charakterystyki terenu, zastosowanie rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, spójność, atrakcyjność koncepcji. Istotnym kryterium wyboru była także zasadność planowanych wydatków w stosunku do rezultatów i zakresu działań przewidzianych we wniosku oraz wykorzystanie przestrzeni terenów zieleni do spotkań społeczności lokalnej.

Ochrona parku zabytkowego w Reptach.

Zadanie realizowane było przez Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach, w ramach naboru na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony parków wpisanych do rejestru zabytków i parków o charakterze regionalnym. Zabytkowy park objęty dofinansowaniem jest istotnym i niezwykle ważnym elementem zespołu przyrodniczo-krajobrazowego pn. *Park w Reptach i Dolina Rzeki Dramy*. Celem zadania była ochrona cennej zieleni parkowej i zabytkowego drzewostanu, a także poprawa bezpieczeństwa osób korzystających z walorów Parku. W ramach zadania wykonano cięcia pielęgnacyjno-odmładzające krzewów (2 406 szt.) oraz cięcia formujące w obrębie żywopłotów (1 230 m^2). Ponadto zakupiono i założono pułapki feromonowe na 15 kasztanowcach, których zadaniem jest walka ze szkodnikiem – szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem. W ramach realizacji zadania po zakończeniu sezonu lęgowego ptaków, usunięto 62 szt. drzew, których stan zdrowotny i techniczny zagrażał bezpieczeństwu ludzi i mienia. Nasadzono również 14 szt. drzew. Podczas realizacji prac parkowe trawniki (3 ha) oraz łąki (2 ha) objęto koszeniem. Efektem rzeczowym zadania było przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze ok. 10,8 ha. Kwota udzielonego dofinansowania wyniosła 161 691,04 zł.

Czynna ochrona siedlisk języczki syberyjskiej Dolina Górnej Pilicy.

Zadanie polegało na przeprowadzeniu zabiegów czynnej ochrony siedlisk oraz okazów języczki syberyjskiej *Ligularia sibirica* w obszarze Natura 2000 SOOS Dolina Górnej Pilicy PLH260018. Należy zaznaczyć, że języczka syberyjska *Ligularia sibirica* to gatunek objęty ścisłą ochroną gatunkową, krytycznie zagrożony. Występuje w siedliskach otwartych (torfowiska niskie i przejściowe, młaki lub potorfowiskowe łąki), obrzeża lasów i zarośli, a także prześwietlone, mokre lasy olszowe. Całość populacji gatunku na terenie Polski sięga ponad 3 500 osobników. W ramach zadania, na powierzchni 12 ha ręczne usuwano rośliny niepożądane zagrażające i zacieniające okazy języczki syberyjskiej. Okazy chroniono przed zdeptaniem i zgryzieniem przez zwierzęta, poprzez naprawę i instalację nowych konstrukcji z siatki i drewna (na powierzchni 0,5 ha). Prace prowadzone były w terenie podmokłym. Efektem ekologicznym zadania było przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze 12 ha w SOOS Dolina Górnej Pilicy PLH260018. Kwota udzielonego dofinansowania wyniosła 57 920,00 zł.

Czynna ochrona i odtwarzanie muraw kserotermicznych oraz ciepłolubnych muraw napiaskowych w Jaworznie.

Celem projektu było utrzymanie i poprawa warunków siedliskowych muraw kserotermicznych (w tym muraw galmanowych) oraz ciepłolubnych muraw napiaskowych - siedlisk o dużej bioróżnorodności oraz o dużych walorach przyrodniczych zlokalizowanych w Jaworznie, na terenie: zespołu przyrodniczo–krajobrazowego Uroczysko Sadowa Góra, Góry Bielana, użytku ekologicznego Góra Wielkanoc w Ciężkowicach oraz w rejonie Długoszyna. Murawy kserotermiczne to półnaturalne,

nieleśne zbiorowiska roślinne występujące w miejscach wybitnie ciepłych, suchych i nasłonecznionych. Zbiorowiska te choć bardzo różnorodne, są nietrwałe.

W ramach zadania zwalczano roślinność inwazyjną i ekspansywną, prowadzono mechaniczne wykaszanie roślinności (19,12 ha), wypas kóz, owiec (9,34 ha), karczowanie samosiejek oraz usuwanie krzewów (0,51 ha). Działania te były kontynuacją rozpoczętych w 2018 roku prac nad utrzymaniem siedlisk. Efektem ekologicznym zadania było przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) - 19,12 ha. Kwota udzielonego dofinansowania wyniosła 131 948,56 zł.

Ochrona i rehabilitacja zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin.

- *Ochrona chomika europejskiego w Jaworznie - 2025 rok*

Celem projektu było przeciwdziałanie procesowi wymierania i odbudowa populacji chomika europejskiego, który bytuje na terenie Jaworzna. Chomik europejski *Cricetus cricetus* jest gatunkiem objętym ochroną prawną zgodnie z prawem krajowym oraz europejskim. W ramach zadania wzmocniono populację chomika europejskiego poprzez wprowadzenie nowych osobników do środowiska (35 osobników). Dodatkowo, w celu połączenia odizolowanych od siebie obszarów występowania gatunku, przeprowadzono prace agrotechniczne (wysiew i uprawa specjalistycznych gatunków roślin). Zrealizowano również monitoring populacji chomika europejskiego, w tym zliczanie nor. Fundusz przeznaczył na ten cel kwotę 62 000,00 zł.

- *Hodowla, ochrona i reintrodukcja głuszców w Nadleśnictwie Wisła*

Celem zadania było zwiększenie liczby populacji głuszców w województwie śląskim. Zadanie realizowane było w wolierowej hodowli głuszców w Wiśle. W ramach zadania Fundusz dofinansował nie tylko zakup karmy, lekarstw, środków do utrzymania boksów w czystości, ale również opiekę weterynaryjną i leczenie osobników. Dodatkowo w okresie odchowu piskląt (maj, czerwiec, lipiec), finansowano stałą opiekę i monitoring młodych osobników. Efektem rzeczowym było wyhodowanie 23 młodych głuszców. Kwota dofinansowania wyniosła 101 280,00 zł.

- *Ochrona Żubra w Pokazowej Zagrodzie Żubrów w Pszczynie*

Głównym celem zadania było zachowanie stada żubrów (*Bison bonasus*) pszczyńskiej linii genetycznej w Pokazowej Zagrodzie Żubrów w Pszczynie. W ramach zadania dofinansowano zakup specjalistycznej karmy oraz opiekę weterynaryjną. Efektem rzeczowym był zakup: 58 000 kg karmy, 2 000 kg słomy, 100 kg nasion na polany karmiskowe oraz opieka weterynaryjna przez 1 rok. Kwota dofinansowania wyniosła 125 590,00 zł.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Do najważniejszych działań z zakresu edukacji ekologicznej zakończonych w 2025 roku należą:

Konkurs „Zielona Pracownia 2025”

W 2025 roku odbyła się XI edycja konkursu pn. „Zielona Pracownia”. Ideą konkursu jest utworzenie w placówkach oświatowych z terenu województwa śląskiego, pracowni dydaktycznych na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, chemiczno-fizycznych czy geologicznych. W ramach ubiegłorocznej edycji dofinansowano 85 placówek (na łączną kwotę 4 064 980,33 zł), które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie pracowni, jej funkcjonalność, wykorzystanie przestrzeni oraz innowacyjność zaproponowanych rozwiązań. Istotnym kryterium wyboru była różnorodność pomocy dydaktycznych, wyposażenia oraz sprzętu multimedialnego.

Konkurs „EKO-WYDARZENIA" I i II edycja

Fundusz ogłosił konkurs na realizację działań edukacyjno-informacyjnych, w tym przedsięwzięć związanych z obchodami świąt ekologicznych organizowanych na terenie województwa śląskiego. Konkurs skierowany był do stowarzyszeń oraz związków stowarzyszeń, fundacji, kół gospodyń wiejskich itp., których jednym z celów lub zadań statutowych jest ochrona środowiska lub edukacja ekologiczna. W 2025 roku przeprowadzono dwie edycje Konkursu, w ramach których dofinansowaniem objęto 50 wydarzeń o charakterze ekologicznym na łączną kwotę 482 759,18 zł.

Konkurs „Ekopracownia pod chmurką 2025"

Przedmiotem III edycji konkursu było utworzenie, na terenie należącym do placówki oświatowej pracowni dedykowanej prowadzeniu zajęć dydaktycznych na świeżym powietrzu z zakresu przyrody, biologii, ekologii, geografii, geologii itp. w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych.

Celem konkursu była aktywizacja dzieci i młodzieży, uatrakcyjnienie nauczania poprzez wprowadzenie zajęć terenowych i żywych lekcji przyrody, umacnianie i kształtowanie wrażliwości dzieci na przyrodę, rozwijanie zainteresowań z zakresu ochrony przyrody i edukacji ekologicznej. Do dofinansowania zakwalifikowano 113 placówek (na łączną kwotę 7 768 582,83 zł), które przedstawiły interesujący pomysł na zagospodarowanie przestrzeni, zróżnicowanie asortymentu roślin oraz pomocy dydaktycznych i zasadność ich zakupu, zaangażowanie dzieci i młodzieży w opracowanie projektu modernizacji przestrzeni i jego realizację.

Zakup spektrometru Wydziałowej Pracowni Analiz Środowiskowych Uniwersytetu Śląskiego

Projekt zakładał zakup stacjonarnego spektrometru ICP-OES – urządzenia wykorzystującego technikę atomowej spektrometrii emisyjnej ze wzbudzeniem w plazmie indukowanej, które jest wykorzystywane do analizy składu wielu różnego typu próbek ciekłych, jak również próbek stałych po wprowadzeniu ich do roztworu. Dzięki urządzeniu możliwe stało się jakościowe i ilościowe oznaczanie ponad 70 pierwiastków, w bardzo szerokim zakresie stężeń w różnych próbkach pochodzenia biologicznego i środowiskowego. Urządzenie umożliwiło wykonywanie szczegółowej, wielopierwiastkowej analizy charakteryzującej się dużą czułością. Zakup umożliwił dokładniejszą analizę ścieków, gleby i osadów, a także próbek organicznych, np. o wysokiej zawartości soli. Realizacja zadania przyczyniła się do polepszenia nie tylko jakości zajęć dydaktycznych, ale i prac dyplomowych. Kwota udzielonej dotacji wyniosła 200 000,00 zł.

Akademia Klimatyczna Edukacji Klimatyczno-Środowiskowej dla Nauczycieli

Celem Akademii było wyposażenie pedagogów w niezbędną wiedzę, umiejętności i kompetencje w zakresie edukacji klimatycznej i środowiskowej, aby mogli skutecznie realizować treści programów nauczania oraz przygotowywać uczniów na wyzwania współczesnego świata i przyszłego zielonego rynku pracy.

W ramach zadania przygotowano grupę 80 nauczycieli z 20 szkół podstawowych z terenu województwa śląskiego, wyłonionych w ramach rekrutacji, do pilotażowego programu dotyczącego wdrożenia edukacji klimatyczno-środowiskowej w placówkach oświatowych. Wybrani nauczyciele reprezentowali placówki oświatowe z: Lisowa w gm. Herby, Katowic, Żor, Ustronia, Garnka w gm. Kłomnice, Mikołowa, Pszczyny, Olsztyna Jurajskiego, Sosnowca, Mysłowic, Kroczyc, Tychów, Zabrza, Rybnika i Bytomia.

Realizacja zadania obejmowała zorganizowane konferencji wprowadzającej, seminariów terenowych, podczas których nauczyciele poznali różne metody edukacji terenowej, a także tworzenie scenariuszy zajęć. W trakcie Projektu realizacji wydano publikację elektroniczną prezentującą założenia merytoryczne i metodyczne projektu. Na zakończenie zorganizowano podsumowującą konferencję

oraz opracowano raport końcowy zawierający dane ilościowe i jakościowe z badań naukowych dotyczących pilotażu programu. Na realizację zadania Fundusz przeznaczył kwotę 90 300,00 zł.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej, których realizacja została zakończona w 2025 roku należą:

- Miejska Spółka SKO-EKO Sp. z o.o. - Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej poza aglomeracją: Wiślica zlewnia przepompowni P8III i P10III;
- Gmina Psary - Przebudowa sieci wodociągowej w Gródkowie ul. Pokoju i ul. Górna;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Iskrzyczyn i Gumna w Gminie Dębowiec;
- Budowa przyłączy kanalizacyjnych w Gminie Mierzęcice;
- Przedsiębiorstwo Komunalne "KOMBEST" Sp. z o.o. - Zakup nowych urządzeń niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania oczyszczalni cieków uszkodzonych wskutek powodzi;
- Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Kuźni Raciborskiej - Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Gminie Kuźnia Raciborska.

XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW

Fundusz w 2025 roku przeprowadził czynności kontrolne obejmujące:

- kontrole dokumentów rozliczeniowych dofinansowanych zadań w siedzibach beneficjentów;
- kontrole realizacji zadań w terenie.

Przeprowadzanie kontroli stanowiło istotny element nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz dofinansowań pochodzących ze środków publicznych. Pracownicy Zespołu Kontroli i Rozliczeń poprzez działania kontrolne wypełniali obowiązki służbowe wynikające ze Stanowiskowych Kart Pracy, służące ewentualnemu wykryciu nieprawidłowości w realizacji zadań pozostających w umownym okresie trwałości albo jeszcze niezakończonych. Efekty czynności kontrolnych zostały utrwalone w protokołach pokontrolnych (w większości w formie „papierowej" – dla zadań z dokumentami gromadzonymi w segregatorach, jak i w formie cyfrowej – dla zadań prowadzonych w systemie EZD, stosowanym przez Fundusz). Wszystkie pozaprotokolarne dane zamieszczono w systemie Prolan.

W 2025 roku przeprowadzono kontrole zadań realizowanych na podstawie łącznie 320 umów, w skład których weszło: 147 pożyczek, 133 dotacje, 40 umorzeń części pożyczek.

Podział skontrolowanych 320 umów na grupy zdefiniowane w „Zasadach oznaczania umów z beneficjentami" obowiązujących w Funduszu jest następujący:

- 9 z zakresu gospodarki wodnej;
- 17 z zakresu ochrony wód;
- 244 z zakresu ochrony atmosfery, w tym 8 z Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie";
- 14 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi;
- 16 z zakresu ochrony przyrody;
- 19 z zakresu edukacji ekologicznej;
- 1 z zakresu zapobiegania poważnym awariom i zagrożeniom środowiska.

Ponadto, przeprowadzono kontrolę na miejscu dla 152 zadań realizowanych przez osoby fizyczne, dofinansowanych na podstawie umów dotacji z zakresu gospodarki wodnej w ramach Programu Priorytetowego „Moja Woda".

Wyjazdów kontrolnych było w 2025 roku łącznie 268 (w tym 30 wyjazdów związanych z zadaniami dofinansowanymi na podstawie Programu Priorytetowego „Moja Woda"). Podczas 112 wyjazdów kontrolnych sprawdzeniu prawidłowości rozliczenia dofinansowania podlegała więcej niż jedna umowa.

Podział 238 wyjazdów na grupy zdefiniowane w „Zasadach oznaczania umów z beneficjentami", obowiązujących w Funduszu jest następujący:

- 9 z zakresu gospodarki wodnej;
- 17 z zakresu ochrony wód;
- 162 z zakresu ochrony atmosfery, w tym 8 dla „Ciepłego Mieszkania";
- 14 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi;
- 16 z zakresu ochrony przyrody;
- 19 z zakresu edukacji ekologicznej;
- 1 z zakresu zapobiegania poważnym awariom i zagrożeniom środowiska.

W odniesieniu do 258 sprawdzanych umów, kontrolujący nie mieli uwag, natomiast w pozostałych 62 przypadkach odnotowano uwagi dotyczące:

- realizowania zadań niezgodnie z harmonogramem rzeczowo–finansowym, stwierdzono w odniesieniu do 3 umów;
- niezgodności pomiędzy oryginałami dokumentów, a kopiami wcześniej dostarczonymi do Funduszu, stwierdzono w odniesieniu do 4 umów;
- braku właściwych adnotacji na oryginałach faktur, stwierdzono w odniesieniu do 12 umów;
- braku tablicy pamiątkowej, stwierdzono w odniesieniu do 8 umów;
- konieczności uzupełnienia dokumentów, stwierdzono w odniesieniu do 24 umów;
- błędnego wypełnienia przez Beneficjenta dokumentów rozliczających, skutkującego koniecznością skorygowania rozliczenia, stwierdzono w odniesieniu do 22 umów;
- konieczności zawarcia aneksów/porozumień do umów, stwierdzono w odniesieniu do 7.

W związku z olbrzymią skalą wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" kontrola realizacji zadań w ramach tego obszaru kieruje się następującymi zasadami.

Zgodnie z obowiązującą dokumentacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze", kontroli podlegają wszystkie zadania zrealizowane siłami własnymi przez beneficjenta Programu, a wypłata środków może nastąpić po przeprowadzeniu kontroli i potwierdzeniu stanu faktycznego opisanego przez beneficjenta we wniosku o płatność. Ponadto, zgodnie z dokumentacją Programu, ustalony został wymóg kontroli wszystkich pozostałych zrealizowanych przez beneficjentów przedsięwzięć, na poziomie stanowiącym nie mniej niż 5% liczby przedsięwzięć, dla których złożono wnioski o płatność końcową w poprzednim roku kalendarzowym.

W dniu 22 kwietnia 2024 roku ogłoszono nową wersję Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Wprowadzona przez Narodowy Fundusz dokumentacja programowa nie obejmowała nowych wytycznych do przeprowadzenia kontroli w ramach Programu. Przygotowane przez Narodowy Fundusz procedury dotyczące kontroli Grantobiorców (beneficjentów), tj. wytyczne do przeprowadzenia kontroli przedsięwzięcia w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze", zostały przyjęte przez Zarząd Funduszu. Określono w nich, że podstawową formą kontroli są kontrole wykonywane na miejscu realizacji przedsięwzięcia. W uzasadnionych przypadkach kontrola może odbyć się w siedzibie Funduszu na dokumentach dotyczących danej umowy, jednak kontrole te nie są wliczane do limitu przeprowadzanych kontroli. Wprowadzone wytyczne mają zastosowanie do przeprowadzenia kontroli dla wniosków składanych w ramach wszystkich wersji Programu, również wcześniejszych niż obecnie obowiązująca.

Zgodnie z metodyką wyboru przedsięwzięć do kontroli na miejscu, liczba przedsięwzięć, które będą podlegały kontroli na miejscu powinna kształtować się na poziomie nie mniejszym niż 2 % spośród wszystkich przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów przed płatnością końcową oraz na poziomie nie mniejszym niż 5% przedsięwzięć w okresie trwałości z liczby przedsięwzięć, dla których złożono wnioski o płatność końcową w poprzednim roku obrachunkowym.

W dniu 14 czerwca 2024 roku ogłoszono nową wersję Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze". Uchwałą Zarządu Funduszu zostały przyjęte zaktualizowane wytyczne do przeprowadzenia kontroli przedsięwzięcia. Zgodnie z metodyką wyboru przedsięwzięć do kontroli na miejscu, liczba przedsięwzięć, które będą podlegały kontroli na miejscu powinna kształtować się na poziomie nie mniejszym niż 2 % zawartych umów o dofinansowanie w poprzednim roku obrachunkowym (w przypadku kontroli przed płatnością końcową) oraz na poziomie nie mniejszym niż 5% przedsięwzięć

w okresie trwałości z puli wszystkich wniosków o płatność końcową złożonych w poprzednim roku obrachunkowym.

Od kwietnia do października 2025 roku Narodowy Fundusz opracowywał przy współpracy z wojewódzkimi funduszami nowe wytyczne do kontroli wraz z metodologią doboru przedsięwzięć do kontroli w miejscu realizacji inwestycji oraz analizą ryzyka.

Uchwałą Zarządu Funduszu zostały przyjęte zaktualizowane wytyczne do przeprowadzenia kontroli przedsięwzięcia. Zgodnie z metodyką wyboru przedsięwzięć do kontroli na miejscu, liczba przedsięwzięć, które będą podlegały kontroli na miejscu powinna kształtować się na poziomie nie mniejszym niż 5 % zawartych umów o dofinansowanie w poprzednim roku obrachunkowym (w przypadku kontroli przed płatnością końcową) oraz na poziomie nie mniejszym niż 2% przedsięwzięć w okresie trwałości z puli wszystkich wniosków o płatność końcową złożonych w poprzednim roku obrachunkowym. Wytyczne wprowadziły obligatoryjność kontroli doraźnych przeprowadzanych na miejscu w przypadku przedsięwzięć, w których wystąpiły określone czynniki ryzyka.

Fundusz w 2025 roku w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze" przeprowadził czynności kontrolne obejmujące:

- kontrole dokumentów stanowiących rozliczenie finansowe projektów;
- kontrole realizacji umów na dokumentach (dokumentacja zdjęciowa) dostarczonych drogą elektroniczną, bądź pocztową przez beneficjentów;
- kontrole realizacji umów w terenie w trybie planowanym oraz doraźnym.

Przeprowadzanie kontroli pozwoliło zwiększyć skuteczność nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz środków, a co za tym idzie, prawdopodobieństwo wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w realizacji dofinansowywanych zadań oraz w sposobie ich dokumentowania.

W 2025 roku przeprowadzono:

- kontrole na dokumentach w przypadku 554 umów;
- kontrole w terenie w przypadku 1 584 przedsięwzięć w ramach kontroli planowanej oraz 388 kontroli doraźnych.

W sumie dokonano 2 526 kontroli realizacji zadań. Kontrole wykazały, że w 959 kontrolowanych budynkach (554 kontroli na dokumentach oraz 405 kontroli w terenie) realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej pojawiające się zastrzeżenia dotyczyły:

- braku dokumentacji wymaganej (karta gwarancyjna, opinia kominiarska);
- braku wymaganej prawem dokumentacji (dokumentacja projektowa, pozwolenie na użytkowanie);
- niezgodności realizacji zadania z wytycznymi wskazanymi w audycie energetycznym;
- braku oryginałów dokumentów przedstawionych do rozliczenia dofinansowania;
- niezgodności deklarowanej powierzchni wykonanych prac w przedstawionej dokumentacji rozliczeniowej z rzeczywistym wykonaniem.

W powyższych przypadkach wezwano beneficjentów do uzupełnienia brakujących dokumentów lub wyjaśnień w zakresie niezgodności.

Kontrole wykazały również w kilkudziesięciu przypadkach niezgodność oświadczeń zawartych we wnioskach o dofinansowanie/wnioskach o płatność oraz rozbieżności dotyczące zainstalowanych w budynkach urządzeń:

- wykazano obecność w budynku źródeł ciepła o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5;
- podano we wniosku o dofinansowanie nieprawidłowy dochód/przychód (weryfikacja PIT);
- stwierdzono prowadzenie działalności gospodarczej w miejscu realizacji przedsięwzięcia niezadeklarowanej we wniosku o dofinansowanie lub powyżej dopuszczalnego poziomu określonego w dokumentacji programowej;
- stwierdzono wykonanie zakresów termomodernizacyjnych niezgodnie z warunkami Programu.

W takich przypadkach, po uzyskaniu od beneficjenta wyjaśnień/dodatkowych dokumentów, ustalenia z kontroli skutkowały niekwalifikowaniem części kosztów za zakresy wykonane niezgodnie z warunkami Programu, aneksowaniem umów o dofinansowanie lub w ostateczności wypowiedzeniem umów o dofinansowanie.

XII. SPIS TABEL

Tabela 1 Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2025 roku [w tys. zł] 5

Tabela 2 Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2025 roku [w tys. zł] 7

Tabela 3 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” 30

Tabela 4 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” 30

Tabela 5 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 3)” 31

Tabela 6 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 3)” 31

Tabela 7 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 1)” 32

Tabela 8 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 1)” 32

Tabela 9 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest. Część 2)” 33

Tabela 10 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest. Część 2)” 33

Tabela 11 Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Adaptacja do zmian klimatu część 2) usuwanie skutków powodzi” 35

Tabela 12 Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Priorytetowego „Adaptacja do zmian klimatu część 2) usuwanie skutków powodzi” 35

Tabela 13 Wybrane pozycje bilansu [w tys. zł] 36

Tabela 14 Wybrane pozycje rachunku zysków i strat [w tys. zł] 38

Tabela 15 Struktura wpływów Funduszu w latach 2023–2025 [w tys. zł] 39

Tabela 16 Struktura wydatków Funduszu w latach 2023–2025 [w tys. zł] 40

Tabela 17 Wypłaty ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu, FEnIKS oraz w ramach POIiŚ w 2025 roku [w tys. zł] 42

Tabela 18 Dotacje oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w latach 2023–2025 [w tys. zł] 47

Tabela 19 Finansowanie zwrotne ze środków Funduszu oraz w ramach POIiŚ w latach 2023–2025 [w tys. zł] 48

Tabela 20 Akcje i udziały posiadane przez Fundusz 49

Tabela 21 Pomoc publiczna udzielona w latach 2023–2025 50

Tabela 22 Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2025 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS) 59

Tabela 23 Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2025 roku ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS) 62

XIII. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Łączna pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w latach 2023-2025 z tytułu zawartych umów [w tys. zł] 3

Rysunek 2 Plan i wykonanie przychodów Funduszu za 2025 rok [w tys. zł] 6

Rysunek 3 Plan i wykonanie kosztów Funduszu za 2025 rok [w tys. zł] 8

Rysunek 4 Wpływy Funduszu w 2025 roku [w tys. zł] 39

Rysunek 5 Struktura wpływów Funduszu w 2025 roku 40

Rysunek 6 Struktura wydatków Funduszu w 2025 roku 41

Rysunek 7 Źródła finansowania wypłaconych środków 41

Rysunek 8 Formy pomocy finansowej wypłaconej ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2025 roku 45

Rysunek 9 Finansowanie bezzwrotne ze środków Funduszu, Narodowego Funduszu oraz Unii Europejskiej (FEnIKS, POIiŚ) w 2025 roku [w tys. zł] 46

Rysunek 10 Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2025 roku) 52

XIV. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1 Sprawozdanie z wykonania Rocznego Planu Finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2025 rok

Załącznik 2 Realizacja planu w ramach kierunków wydatkowania środków finansowych Funduszu za 2025 rok